

Rada
Evropské unie

Brusel 27. února 2026
(OR. en)

11787/24

Interinstitucionální spis:
2024/0101 (NLE)
2024/0102 (NLE)

AELE 72
AND 13
SM 13
MI 659

PRÁVNÍ PŘEDPISY A JINÉ AKTY

Předmět: Dohoda o přidružení mezi Evropskou unií a jejími členskými státy na jedné straně a Andorrským knížectvím a Republikou San Marino, každou jako samostatnou stranou, na straně druhé

DOHODA O PŘIDRUŽENÍ
MEZI EVROPSKOU UNIÍ A JEJÍMI ČLENSKÝMI STÁTY NA JEDNÉ STRANĚ
A ANDORRSKÝM KNÍŽECTVÍM
A REPUBLIKOU SAN MARINO,
KAŽDOU JAKO SAMOSTATNOU STRANOU,
NA STRANĚ DRUHÉ

PREAMBULE

EVROPSKÁ UNIE, dále jen „EU“,

a

BELGICKÉ KRÁLOVSTVÍ,

BULHARSKÁ REPUBLIKA,

ČESKÁ REPUBLIKA,

DÁNSKÉ KRÁLOVSTVÍ,

SPOLKOVÁ REPUBLIKA NĚMECKO,

ESTONSKÁ REPUBLIKA,

IRSKO,

ŘECKÁ REPUBLIKA,

ŠPANĚLSKÉ KRÁLOVSTVÍ,

FRANCOUZSKÁ REPUBLIKA,

CHORVATSKÁ REPUBLIKA,

ITALSKÁ REPUBLIKA,

KYPERSKÁ REPUBLIKA,

LOTYŠSKÁ REPUBLIKA,

LITEVSKÁ REPUBLIKA,

LUCEMBURSKÉ VELKOVÉVODSTVÍ,

MAĎARSKO,

MALTSKÁ REPUBLIKA,

NIZOZEMSKÉ KRÁLOVSTVÍ,

RAKOUSKÁ REPUBLIKA,

POLSKÁ REPUBLIKA,

PORTUGALSKÁ REPUBLIKA,

RUMUNSKO,

REPUBLIKA SLOVINSKO,

SLOVENSKÁ REPUBLIKA,

FINSKÁ REPUBLIKA a

ŠVÉDSKÉ KRÁLOVSTVÍ,

vysoké smluvní strany Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie, dále jen „členské státy EU“,

na jedné straně

a

ANDORRSKÉ KNÍŽECTVÍ, dále jen „Andorra“,

a

REPUBLIKA SAN MARINO, dále jen „San Marino“,

každá jako samostatná strana,

na straně druhé,

PŘIPOMÍNÁJÍCE úzké historické, zeměpisné, kulturní, politické a hospodářské vazby mezi EU a každým z přidružených států, a to i v podobě stávajících dohod, jakož i zvláštní blízkost mezi každým z přidružených států a jedním nebo více členskými státy EU,

VZHLEDEM K vazbám, které byly postupně vytvořeny mezi EU a Andorrou, mimo jiné na základě Dohody ve formě výměny dopisů mezi Evropským hospodářským společenstvím a Knížectvím Andorry¹ sjednané v Lucemburku dne 28. června 1990, Dohody o spolupráci mezi Evropským společenstvím a Andorrským knížectvím² sjednané v Bruselu dne 15. listopadu 2004, Měnové dohody mezi Evropskou unií a Andorrským knížectvím³ sjednané v Bruselu dne 30. června 2011 a Dohody mezi Evropským společenstvím a Andorrským knížectvím, kterou se stanoví opatření rovnocenná opatřením stanoveným směrnicí Rady 2003/48/ES o zdanění příjmů z úspor ve formě příjmů úrokového charakteru⁴, sjednané v Bruselu dne 15. listopadu 2004 a jejího doprovodného memoranda o porozumění, Pozměňovacího protokolu k Dohodě mezi Evropským společenstvím a Andorrským knížectvím, kterou se stanoví opatření rovnocenná opatřením stanoveným směrnicí Rady 2003/48/ES o zdanění příjmů z úspor ve formě příjmů úrokového charakteru⁵, sjednaného v Bruselu dne 12. února 2016, a Pozměňovacího protokolu k Dohodě mezi Evropskou unií a Andorrským knížectvím o automatické výměně informací o finančních účtech ke zlepšení dodržování daňových předpisů v mezinárodním měřítku⁶, sjednaného v Bruselu dne 13. října 2025,

¹ Úř. věst. ES L 374, 31.12.1990, s. 14.

² Úř. věst. EU L 135, 28.5.2005, s. 14.

³ Úř. věst. EU C 369, 17.12.2011, s. 11.

⁴ Úř. věst. EU L 359, 4.12.2004, s. 33.

⁵ Úř. věst. EU L 268, 1.10.2016, s. 40.

⁶ Úř. věst. EU L, 2025/2400, 5.12.2025, ELI:
http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2025/2400/oj.

VZHLEDEM K vazbám, které byly postupně vytvořeny mezi EU a San Marinem, mimo jiné na základě Dohody o spolupráci a celní unii mezi Evropským hospodářským společenstvím a Republikou San Marino¹ sjednané v Bruselu dne 16. prosince 1991, Měnové dohody mezi Evropskou unií a Republikou San Marino² sjednané v Bruselu dne 27. března 2012 a Dohody mezi Evropským společenstvím a Republikou San Marino, kterou se stanoví opatření rovnocenná opatřením stanoveným ve směrnici Rady 2003/48/ES o zdanění příjmů z úspor ve formě příjmů úrokového charakteru³, sjednané v Bruselu dne 7. prosince 2004 a jejího doprovodného memoranda o porozumění, Pozměňovacího protokolu k Dohodě mezi Evropským společenstvím a Republikou San Marino, kterou se stanoví opatření rovnocenná opatřením stanoveným směrnicí Rady 2003/48/ES o zdanění příjmů z úspor ve formě příjmů úrokového charakteru⁴, sjednaného v Bruselu dne 8. prosince 2015, a Pozměňovacího protokolu k Dohodě mezi Evropskou unií a Republikou San Marino o automatické výměně informací o finančních účtech ke zlepšení dodržování daňových předpisů v mezinárodním měřítku⁵, sjednaného v Bruselu dne 13. října 2025,

VZHLEDEM K TOMU, že přidružené státy mají po staletí úzké vazby se svými sousedními zeměmi, které jsou nyní členskými státy EU, a že území přidružených států je obklopeno územím EU,

¹ Úř. věst. ES L 84, 28.3.2002, s. 43.

² Úř. věst. EU C 121, 26.4.2012, s. 5.

³ Úř. věst. EU L 381, 28.12.2004, s. 33.

⁴ Úř. věst. EU L 346, 31.12.2015, s. 3.

⁵ Úř. věst. EU L, 2025/2428, 5.12.2025, ELI:
http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2025/2428/oj.

ROZHODNUTY vytvořit přidružení s cílem prohloubit, diverzifikovat a udržovat své vztahy založené na hodnotách společných EU, členským státům EU a přidruženým státům, kterými jsou úcta k lidské důstojnosti, svoboda, demokracie, rovnost, právní stát a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin, jež jsou podstatnými prvky této dohody,

ODHODLÁNY prosazovat tyto společné hodnoty ve společnosti vyznačující se pluralismem, nediskriminací, tolerancí, spravedlností, solidaritou a rovností mezi ženami a muži,

ZDŮRAŽŇUJÍCE ochotu EU a členských států EU rozvíjet výsadní vztahy se sousedními zeměmi s cílem vytvořit prostor prosperity a dobrých sousedských vztahů se vzájemnými právy a povinnostmi a s možností společného postupu, který se bude vyznačovat úzkými a mírovými vztahy spočívajícími na spolupráci,

USILUJÍCE o vytvoření komplexního a soudržného rámce pro vztahy mezi EU, členskými státy EU a přidruženými státy s přihlédnutím ke zvláštní situaci každého z přidružených států, jak je uvedeno v prohlášení k článku 8 Smlouvy o Evropské unii, připojeném k závěrečnému aktu mezivládní konference, která přijala Lisabonskou smlouvu, podepsanému dne 13. prosince 2007,

ODHODLÁNY zajistit hospodářskou integraci a příslušnou účast přidružených států na vnitřním trhu EU, zejména včetně jeho čtyř nedělitelných svobod, totiž volného pohybu zboží, volného pohybu osob, volného pohybu služeb a volného pohybu kapitálu, na základě společných pravidel a rovných podmínek, při zohlednění zvláštní situace každého z přidružených států a zachování jejich nezávislosti a nezávislosti jejich institucí,

ROZHODNUTY přidružením posílit hospodářské a obchodní příležitosti pro jednotlivce a podniky v přidružených stranách,

ROZHODNUTY prováděním přidružení zajistit homogenitu vnitřního trhu, právní jistotu, jednotný výklad a uplatňování této dohody a rovné zacházení mimo jiné s hospodářskými subjekty a občany přidružených stran,

UZNÁVAJÍCE, že pro zajištění řádného fungování této dohody a plného dodržování práva EU je nezbytné vytvořit vhodný institucionální rámec, zahrnující zejména fórum pro dialog mezi přidruženými stranami, postupy týkající se dohledu a řešení sporů a výlučnou pravomoc Soudního dvora Evropské unie s cílem zajistit jednotný výklad a uplatňování této dohody,

USILUJÍCE o přispění k posílení spolupráce mezi členy Evropského parlamentu a parlamentů přidružených států, jakož i mezi sociálními a hospodářskými partnery EU a sociálními a hospodářskými partnery přidružených států,

KONSTATUJÍCE ambici EU, členských států EU a přidružených států založit své přidružení na vysoké úrovni zdravotní péče, bezpečnosti a ochrany spotřebitele,

ODHODLÁNY zachovávat, chránit a zlepšovat kvalitu životního prostředí a zajišťovat obezřetné a racionální využívání přírodních zdrojů v souladu se zásadami udržitelného rozvoje a předběžné opatrnosti a preventivní činnosti, jakož i podporovat dobré životní podmínky lidí a zvířat,

VĚDOMY SI významu udržitelného rozvoje v jeho ekonomickém, environmentálním a sociálním rozměru,

PŘEJÍCE SI podporovat dosažení Agendy 2030 pro udržitelný rozvoj a jejích cílů udržitelného rozvoje OSN a přispívat k nim,

POTVRZUJÍCE svůj závazek dodržovat Chartu Organizace spojených národů, Všeobecnou deklaraci lidských práv, Úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod a cíle a zásady Rady Evropy a Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě,

KONSTATUJÍCE, že vytvoření přidružení posiluje dvoustranné vztahy mezi EU, členskými státy EU a každým z přidružených států, a tím podporuje přidružené strany v dosahování stále většího sbližování postojů k dvoustranným, regionálním a mezinárodním otázkám společného zájmu,

KONSTATUJÍCE, že pokud se strany rozhodnou v rámci této dohody uzavřít zvláštní dohody v prostoru svobody, bezpečnosti a práva, které může EU uzavřít podle hlavy V části třetí Smlouvy o fungování Evropské unie, nebudou ustanovení těchto budoucích dohod závazná pro Irsko, pokud EU a současně s ní Irsko, pokud jde o jeho příslušné předchozí dvoustranné vztahy, neinformují Andorru nebo San Marino o tom, že se Irsko stalo těmito dohodami vázáno jako součást EU v souladu s Protokolem č. 21 o postavení Irska s ohledem na prostor svobody, bezpečnosti a práva, připojeným ke Smlouvě o Evropské unii a Smlouvě o fungování Evropské unie; konstatujeme, že jakákoli následná vnitřní opatření EU, jež mohou být přijata v souladu s hlavou V části třetí Smlouvy o fungování Evropské unie za účelem provedení této dohody, nebudou závazná pro Irsko, pokud Irsko v souladu s uvedeným protokolem neoznámí své přání účastnit se takových opatření či je přijmout; konstatujeme rovněž, že by tyto budoucí dohody nebo tato následná vnitřní opatření EU byla použitelná ve vztahu k Dánsku pouze v souladu s Protokolem č. 22 o postavení Dánska, připojeném ke Smlouvě o Evropské unii a Smlouvě o fungování Evropské unie,

SE DOHODLY TAKTO:

ČÁST I

CÍLE, HODNOTY A ZÁSADY

ČLÁNEK 1

Cíle

1. Tato dohoda vytváří přidružení mezi EU a členskými státy EU na jedné straně a Andorrou a San Marinem, každou jako samostatnou stranou, na straně druhé (dále jen „přidružení“).
2. Cíle přidružení jsou:
 - a) zajistit příslušnou účast přidružených států na vnitřním trhu, která zahrnuje volný pohyb osob, volný pohyb zboží, volný pohyb služeb a volný pohyb kapitálu a rovnost podmínek mezi smluvními stranami v souladu s touto dohodou, jakož i účast přidružených států na souvisejících horizontálních a doprovodných politikách, s přihlédnutím ke specifické situaci každého z přidružených států, a
 - b) vytvořit vhodný rámec pro rozvoj a podporu dialogu a spolupráce mezi EU a členskými státy EU a každým z přidružených států v dalších oblastech společného zájmu.

ČLÁNEK 2

Definice

Pro účely této dohody se rozumí

- a) „přidruženými státy“ Andorra a San Marino, každá jako samostatná strana;
- b) „stranou EU“ se rozumí EU, členské státy EU, nebo EU a členské státy EU, v mezích svými pravomocí vyplývajícími ze Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie;
- c) „smluvními stranami“ strana EU na jedné straně a Andorra a San Marino na straně druhé;
- d) „přidruženými stranami“ EU jako přidružená strana na jedné straně a buď Andorra, nebo San Marino jako přidružená strana na straně druhé;
- e) „dohodou o přidružení“ rámcová dohoda, rámcové protokoly, protokoly přidružených států a přílohy protokolů přidružených států;
- f) „rámcovou dohodou“ dohoda o přidružení bez svých protokolů a příloh;
- g) „protokolem přidruženého státu“ protokol týkající se jednotlivého přidruženého státu a jeho přílohy, které stanoví zvláštní podmínky pro dosažení cílů a prvků spojených s přijetím *acquis* vnitřního trhu EU;

- h) „rámcovým protokolem“ protokol společný smluvním stranám;
- i) „přílohou protokolu přidruženého státu“ text obsahující právní akty EU, které spadají do oblasti působnosti této dohody, s případnými úpravami;
- j) „Soudním dvorem EU“ Soudní dvůr Evropské unie, jehož součástí jsou Soudní dvůr a Tribunál;
- k) „Smlouvou o EU“ Smlouva o Evropské unii;
- l) „Smlouvou o fungování EU“ Smlouva o fungování Evropské unie.

ČLÁNEK 3

Hodnoty

Tato dohoda vychází ze společných hodnot smluvních stran, totiž úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin. Ve společnosti, která se vyznačuje pluralismem, nediskriminací, tolerancí, spravedlností, solidaritou a rovností žen a mužů, jsou tyto společné hodnoty podstatnými prvky této dohody.

ČLÁNEK 4

Zásady

Za účelem dosažení cílů stanovených v článku 1 rámcové dohody přijmou přidružené strany vhodná obecná i konkrétní opatření, aby zajistily plnění závazků vyplývajících z této dohody v souladu s těmito základními zásadami:

- a) řádné fungování a homogenita vnitřního trhu EU na základě jednotných pravidel;
- b) právní jistota a rovné zacházení s hospodářskými subjekty a jednotlivci;
- c) zohlednění specifické situace každého z přidružených států.

ČLÁNEK 5

Zásada nediskriminace

V oblasti působnosti této dohody, a aniž jsou dotčena její případná zvláštní ustanovení, je zakázána jakákoli diskriminace na základě státní příslušnosti.

ČÁST II

VOLNÝ POHYB ZBOŽÍ, OSOB, SLUŽEB A KAPITÁLU

KAPITOLA 1

VOLNÝ POHYB ZBOŽÍ

ČLÁNEK 6

Volný pohyb zboží

Mezi přidruženými stranami se v souladu s touto dohodou zavádí volný pohyb zboží.

ČLÁNEK 7

Zákaz cel

Dovozní a vývozní cla a všechny poplatky s rovnocenným účinkem jsou mezi přidruženými stranami zakázány. Zákaz stanovený v tomto článku se vztahuje také na cla fiskální povahy.

ČLÁNEK 8

Zákaz množstevních omezení

Množstevní omezení dovozu i vývozu, jakož i veškerá opatření s rovnocenným účinkem, jsou mezi přidruženými stranami zakázána.

ČLÁNEK 9

Zákazy nebo omezení dovozu, vývozu nebo tranzitu

1. Tato dohoda nevylučuje zákazy nebo omezení dovozu, vývozu nebo tranzitu odůvodněné veřejnou mravností, veřejným pořádkem, veřejnou bezpečností, ochranou zdraví a života lidí, zvířat, ochranou rostlin, ochranou národního kulturního bohatství, jež má uměleckou, historickou nebo archeologickou hodnotou, nebo ochranou průmyslového nebo obchodního vlastnictví. Tyto zákazy nebo omezení však nesmějí sloužit jako prostředky svévolné diskriminace nebo zastřeného omezování obchodu mezi přidruženými stranami.
2. Přednost mají opatření, která mají nejmenší dopad na volný pohyb zboží mezi přidruženými stranami. Doba trvání těchto opatření je omezena na dobu nezbytně nutnou k dosažení cílů stanovených v odstavci 1.

ČLÁNEK 10

Vnitrostátní zdanění

Přidružené strany nepodrobí, přímo ani nepřímo, výrobky jiné přidružené strany jakémukoli vyššímu vnitrostátnímu zdanění než je to, jemuž jsou přímo nebo nepřímo podrobeny podobné výrobky domácí. Žádná z přidružených stran nepodrobí dále výrobky jiné přidružené strany vnitrostátnímu zdanění, které by poskytovalo nepřímou ochranu jiným výrobkům.

ČLÁNEK 11

Uplatňování společného celního sazebníku EU

Ve vztazích se třetími zeměmi uplatňují přidružené státy společný celní sazebník EU v souladu s ustanoveními příslušných protokolů přidružených států.

ČLÁNEK 12

Uplatňování společné obchodní politiky EU

Ve vztazích se třetími zeměmi uplatňují přidružené státy společnou obchodní politiku EU, včetně opatření na ochranu obchodu EU, jak je stanoveno v příloze XXV každého protokolu přidruženého státu.

ČLÁNEK 13

Další pravidla

1. Zvláštní ustanovení a opatření jsou obsažena:
 - a) v příloze I každého protokolu přidruženého státu, pokud jde o bezpečnost potravin a veterinární a rostlinolékařské záležitosti;
 - b) v příloze II každého protokolu přidruženého státu, pokud jde o technické předpisy, normy, zkoušení a certifikaci;
 - c) v příloze III každého protokolu přidruženého státu, pokud jde o odpovědnost za výrobky;
 - d) v příloze IV každého protokolu přidruženého státu, pokud jde o energii;
 - e) v příloze XXIII každého protokolu přidruženého státu, pokud jde o celní předpisy;
 - f) v příloze XXIV každého protokolu přidruženého státu, pokud jde o zemědělské předpisy, a
 - g) v příloze XXV každého protokolu přidruženého státu, pokud jde o jiné aspekty než ty, na které se vztahuje článek 12 rámcové dohody.
2. Zvláštní ustanovení a opatření uvedená v odstavci 1 se vztahují na všechny výrobky, není-li stanoveno jinak.

KAPITOLA 2

VOLNÝ POHYB OSOB, PRACOVNÍKŮ A OSOB SAMOSTATNĚ VÝDĚLEČNĚ ČINNÝCH

ČLÁNEK 14

Volný pohyb pracovníků

1. Mezi přidruženými stranami je zajištěn volný pohyb pracovníků.
2. Volný pohyb pracovníků zahrnuje odstranění jakékoli diskriminace mezi pracovníky členských států EU a dotčeného přidruženého státu na základě státní příslušnosti, pokud jde o zaměstnávání, odměnu za práci a jiné pracovní podmínky a podmínky zaměstnání.
3. S výhradou omezení odůvodněných veřejným pořádkem, veřejnou bezpečností nebo ochranou zdraví zahrnuje volný pohyb pracovníků právo:
 - a) ucházet se o skutečně nabízená pracovní místa;
 - b) pohybovat se za tím účelem volně na území členských států EU a dotčeného přidruženého státu;
 - c) pobývat v některém z členských států EU nebo dotčených přidružených států za účelem výkonu zaměstnání v souladu s právními a správními předpisy, jež upravují zaměstnávání vlastních státních příslušníků;

- d) zůstat na území členského státu EU nebo dotčeného přidruženého státu po skončení zaměstnání.
4. Tento článek se nepoužije pro zaměstnání ve veřejné správě.
5. Protokoly přidružených států, a zejména příloha V každého protokolu přidruženého státu, obsahují zvláštní ustanovení o volném pohybu pracovníků.

ČLÁNEK 15

Sociální zabezpečení pro pracovníky a osoby samostatně výdělečně činné

Za účelem poskytnutí volného pohybu pracovníků a volného pohybu osob samostatně výdělečně činných zajistí přidružené strany v oblasti sociálního zabezpečení pro pracovníky a osoby samostatně výdělečně činné a jimi vyživované rodinné příslušníky v souladu s přílohou VI každého protokolu přidruženého státu, zejména:

- a) započtení všech dob získaných podle různých vnitrostátních právních předpisů pro účely vzniku a trvání nároků na dávky, jakož i pro výpočet jejich výše;
- b) vyplácení dávek osobám s bydlištěm na území přidružených stran.

ČLÁNEK 16

Vzájemné uznávání diplomů

Za účelem usnadnění přístupu osob k zaměstnání a k samostatným výdělečným činnostem přijmou přidružené strany nezbytná opatření uvedená v příloze VII každého protokolu přidruženého státu upravující vzájemné uznávání diplomů a jiných dokladů o kvalifikaci, jakož i koordinaci právních a správních předpisů přidružených stran týkajících se přístupu k zaměstnání a k samostatným výdělečným činnostem a jejich výkonu.

KAPITOLA 3

SVOBODA USAZOVÁNÍ

ČLÁNEK 17

Svoboda usazování

1. Mezi přidruženými stranami se v souladu s touto dohodou zajistí svoboda usazování.
2. Jakékoli omezení svobody usazování pro státní příslušníky některého členského státu EU nebo dotčeného přidruženého státu na území kteréhokoli jiného z těchto států je zakázáno. Tento zákaz se vztahuje i na omezení při zřizování zastoupení, poboček nebo dceřiných společností státními příslušníky jednoho členského státu EU nebo dotčeného přidruženého státu na území jiného členského státu EU nebo druhého přidruženého státu.
3. Svoboda usazování zahrnuje přístup k samostatně výdělečným činnostem a jejich výkon, jakož i zřizování a řízení podniků, zejména společností ve smyslu čl. 20 odst. 2 rámcové dohody, za podmínek stanovených pro vlastní státní příslušníky právem země usazení, nestanoví-li kapitola 5 části IV jinak.
4. Přílohy VIII až XI a XXII každého protokolu přidruženého státu, jakož i rámcový protokol č. 3, obsahují zvláštní ustanovení o svobodě usazování.

ČLÁNEK 18

Výkon veřejných pravomocí

Tato kapitola se v přidružených stranách nevztahuje na činnosti, které jsou v příslušné přidružené straně spjaty, i když jen příležitostně, s výkonem veřejné moci.

ČLÁNEK 19

Zvláštní opatření z důvodu veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti a veřejného zdraví

Tato kapitola a opatření přijatá na jejím základě nevylučují užití těch ustanovení právních a správních předpisů, která stanoví zvláštní režim pro státní příslušníky některého členského státu EU nebo dotčeného přidruženého státu z důvodu veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo veřejného zdraví.

ČLÁNEK 20

Oblast působnosti a definice společností

1. Se společnostmi založenými podle práva některého členského státu EU nebo dotčeného přidruženého státu, jež mají své sídlo, svou ústřední správu nebo hlavní provozovnu na území tohoto členského státu EU nebo dotčeného přidruženého státu, se pro účely této kapitoly zachází stejně jako s fyzickými osobami, které jsou státními příslušníky členských států EU nebo dotčeného přidruženého státu.

2. Společnostmi se rozumějí společnosti založené podle občanského nebo obchodního práva včetně družstev a jiné právnické osoby veřejného nebo soukromého práva s výjimkou neziskových organizací.

ČLÁNEK 21

Účast na kapitálu společností

Kterýkoli členský stát EU nebo dotčený přidružený stát poskytnou státním příslušníkům jiného členského státu EU nebo druhého dotčeného přidruženého státu zacházení stejné jako vlastním státním příslušníkům, pokud jde o jejich finanční účast ve společnostech ve smyslu čl. 20 odst. 2 rámcové dohody, aniž je dotčeno uplatňování ostatních ustanovení této dohody.

ČLÁNEK 22

Vzájemné uznávání diplomů

Na záležitosti upravené v této kapitole se použije článek 16 rámcové dohody.

ČLÁNEK 23

Zvláštní ustanovení

Svoboda usazování v oblasti dopravy je upravena kapitolou 6 části II.

KAPITOLA 4

VOLNÝ POHYB SLUŽEB

ČLÁNEK 24

Volný pohyb služeb

1. Volný pohyb služeb mezi přidruženými stranami je zajištěn v souladu s touto dohodou.
2. Jakékoli omezení volného pohybu služeb mezi přidruženými stranami je zakázáno, pokud jde o státní příslušníky kteréhokoli členského státu EU nebo dotčeného přidruženého státu usazené v jiném členském státě EU nebo druhém přidruženém státě, než je stát příjemce služby.
3. Za „služby“ se pokládají výkony poskytované zpravidla za úplatu, pokud nejsou upraveny ustanoveními o volném pohybu zboží, volném pohybu kapitálu a volném pohybu osob.
4. „Služby“ zahrnují zejména:
 - a) činnosti průmyslové povahy;
 - b) činnosti obchodní povahy;
 - c) řemeslné činnosti;

d) činnosti v oblasti svobodných povolání.

Aniž je dotčena kapitola 3, může poskytovatel služby za účelem jejího poskytnutí dočasně provozovat svou činnost v členském státě EU nebo dotčeném přidruženém státě, kde je služba poskytována, za stejných podmínek, jaké tento členský stát EU nebo dotčený přidružený stát ukládá svým vlastním státním příslušníkům.

5. Přílohy IX až XI každého protokolu přidruženého státu a rámcový protokol č. 3 obsahují zvláštní ustanovení o volném pohybu služeb.

ČLÁNEK 25

Nediskriminace

Dokud nebudou mezi přidruženými stranami odstraněna omezení volného pohybu služeb, uplatňuje je každá přidružená strana na všechny poskytovatele služeb ve smyslu čl. 24 odst. 2 rámcové dohody, bez rozdílu státní příslušnosti nebo místa pobytu.

ČLÁNEK 26

Zvláštní ustanovení

1. Volný pohyb služeb v oblasti dopravy je upraven kapitolou 6 části II.
2. Na záležitosti upravené v této kapitole se použijí články 16, 18, 19 a 20 rámcové dohody.

KAPITOLA 5

VOLNÝ POHYB KAPITÁLU

ČLÁNEK 27

Pohyb kapitálu

1. V rámci této dohody jsou zakázána omezení pohybu kapitálu mezi přidruženými stranami.
2. V rámci této dohody jsou zakázána omezení plateb mezi přidruženými stranami.
3. Příloha XII každého protokolu přidruženého státu obsahuje zvláštní ustanovení o volném pohybu kapitálu a platbách.

ČLÁNEK 28

Opatření slučitelná s volným pohybem kapitálu

1. Článkem 27 rámcové dohody není dotčeno právo členských států EU a přidružených států:
 - a) uplatňovat příslušná ustanovení svých daňových předpisů, která rozlišují mezi daňovými poplatníky podle místa bydliště nebo podle místa, kde je jejich kapitál investován;

b) učinit všechna nezbytná opatření, jež by zabránila porušování vnitrostátních právních předpisů, zejména v oblasti daňového práva a dohledu nad finančními institucemi, nebo stanovit postupy pro ohlašování pohybu kapitálu pro účely správní či statistické, nebo učinit opatření odůvodněná veřejným pořádkem či veřejnou bezpečností.

2. Touto kapitolou není dotčena použitelnost omezení svobody usazování, pokud jsou slučitelná s touto dohodou.

3. Opatření a postupy uvedené v odstavcích 1 a 2 nesmějí představovat ani prostředek svévolné diskriminace, ani zastřené omezování volného pohybu kapitálu a plateb.

ČLÁNEK 29

Ochranná opatření v případech obtíží ve spojitosti s platební bilancí

V případě obtíží nebo vážné hrozby obtíží s platební bilancí některého členského státu EU, jehož měnou není euro, nebo některého přidruženého státu v důsledku celkové nerovnováhy platební bilance nebo povahy měny, již má k dispozici, které mohou zejména ohrozit fungování této dohody, mohou tento členský stát EU nebo dotčený přidružený stát přijmout ochranná opatření.

ČLÁNEK 30

Ochranná opatření týkající se pohybu kapitálu nebo plateb

Za výjimečných okolností, závažných obtíží pro fungování hospodářské a měnové unie EU nebo hrozby takových obtíží může EU na dobu nepřesahující šest měsíců přijmout nebo zachovat ochranná opatření týkající se pohybu kapitálu nebo plateb, jsou-li tato opatření naprosto nezbytná.

ČLÁNEK 31

Provádění ochranných opatření

EU na jedné straně a každý z přidružených států na straně druhé použijí pro provádění článku 29 rámcové dohody své vnitřní postupy.

ČLÁNEK 32

Úloha smíšeného výboru v případě ochranných opatření

1. Všechna ochranná opatření uvedená v článku 29 rámcové dohody se neprodleně oznámí smíšenému výboru zřízenému článkem 76 rámcové dohody.

2. Všechna ochranná opatření uvedená v článku 29 rámcové dohody jsou předmětem konzultací a výměny informací ve smíšeném výboru před svým oznámením a po něm.

3. V případech uvedených v článku 29 rámcové dohody, ovlivní-li náhlá krize platební bilanci a nelze-li dodržet postupy stanovené v odstavci 2 tohoto článku, může dotčený členský stát EU nebo dotčený přidružený stát přijmout předběžná nezbytná ochranná opatření. Tato ochranná opatření musí narušovat fungování této dohody co nejméně a nesmějí přesáhnou rozsah nezbytně nutný pro odstranění náhle vzniklých obtíží.

4. Ochranná opatření přijatá v souladu s odstavcem 3 tohoto článku se oznámí nejpozději v den svého vstupu v platnost a konzultace a výměna informací podle odstavce 2 se uskuteční co nejdříve poté.

KAPITOLA 6

DOPRAVA

ČLÁNEK 33

Oblast působnosti

1. Tato dohoda se vztahuje na kombinovanou, silniční, železniční, vnitrozemskou vodní a námořní dopravu, včetně služeb souvisejících s těmito druhy dopravy.
2. Cíle této dohody v oblasti dopravy se sledují v souladu s články 34 až 37 rámcové dohody a přílohou XIII každého protokolu přidruženého státu.

ČLÁNEK 34

Nediskriminační uplatňování domácích pravidel

Předpisy týkající se kombinované, železniční, silniční, vnitrozemské vodní a námořní dopravy, které jsou platné v kterékoli přidružené straně a které nepatří mezi právní akty EU uvedené v příloze XIII každého protokolu přidruženého státu, nesmějí být ve svém přímém nebo nepřímém účinku méně příznivé pro dopravce druhé přidružené strany ve srovnání s domácími dopravci této přidružené strany.

ČLÁNEK 35

Státní podpora v odvětví dopravy

S touto dohodou jsou slučitelné podpory dopravních služeb, které odpovídají potřebě koordinovat dopravu nebo které představují náhradu za určitá plnění související s pojmem veřejné služby.

ČLÁNEK 36

Zákaz diskriminačních sazeb nebo podmínek

1. V dopravě na území přidružených stran je zakázána veškerá diskriminace spočívající v tom, že dopravce uplatňuje na dopravu stejného zboží dopravovaného za stejných okolností ceny a přepravní podmínky odlišné v závislosti na zemi původu nebo určení dopravovaného zboží.
2. Smíšený výbor z vlastního podnětu nebo na žádost kterékoli přidružené strany přezkoumá veškeré případy diskriminace spadající do oblasti působnosti tohoto článku a přijme nezbytná rozhodnutí v rámci svých vnitřních pravidel.

ČLÁNEK 37

Poplatky za přechod hranic

Dávky nebo poplatky nezávislé na ceně dopravy účtované dopravcem v souvislosti s přechodem hranic nesmějí přesahovat rozumnou míru stanovenou s přihlédnutím ke skutečným výdajům vynaloženým v souvislosti s tímto přechodem. Přidružené strany se vynasnaží tyto výdaje postupně snižovat.

ČÁST III

HOSPODÁŘSKÁ SOUTĚŽ A DALŠÍ SPOLEČNÁ PRAVIDLA

KAPITOLA 1

PRAVIDLA PLATNÁ PRO PODNIKY

ČLÁNEK 38

Dohody mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě

1. S fungováním této dohody jsou neslučitelné, a proto zakázané, veškeré dohody mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě, které by mohly ovlivnit obchod mezi přidruženými stranami a jejichž cílem nebo důsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na území přidružených stran, na které se tato dohoda vztahuje, a zejména ty, které:

- a) přímo nebo nepřímo určují nákupní nebo prodejní ceny anebo jiné obchodní podmínky;
- b) omezují nebo kontrolují výrobu, odbyt, technický vývoj nebo investice;
- c) rozdělují trhy nebo zdroje zásobování;

- d) uplatňují vůči obchodním partnerům rozdílné podmínky při plnění stejné povahy, čímž jsou někteří partneři znevýhodněni v hospodářské soutěži;
- e) podmiňují uzavření smluv tím, že druhá strana přijme další plnění, která ani věcně, ani podle obchodních zvyklostí s předmětem smluv nesouvisejí.

2. Dohody nebo rozhodnutí zakázané podle tohoto článku jsou neplatné od počátku.

3. Odstavec 1 však může být prohlášen za neúčinný pro:

- dohody nebo kategorie dohod mezi podniky,
- rozhodnutí nebo kategorie rozhodnutí sdružení podniků nebo
- jednání ve vzájemné shodě nebo jejich kategorie,

které přispívají ke zlepšení výroby nebo distribuce výrobků anebo k podpoře technického či hospodářského pokroku, přičemž vyhrazují spotřebitelům přiměřený podíl na výhodách z toho vyplývajících, a které

- a) neukládají příslušným podnikům omezení, jež nejsou k dosažení těchto cílů nezbytná;
- b) nedovolují těmto podnikům vyloučit hospodářskou soutěž ve vztahu k podstatné části výrobků tímto dotčených.

ČLÁNEK 39

Zneužití dominantního postavení

S touto dohodou je neslučitelné, a proto zakázané, pokud to může ovlivnit obchod mezi smluvními stranami, aby jeden nebo více podniků zneužívaly dominantního postavení na území přidružených stran nebo na jeho podstatné části.

Takové zneužívání může zejména spočívat:

- a) v přímém nebo nepřímém vynucování nepřiměřených nákupních nebo prodejních cen anebo jiných nerovných obchodních podmínek;
- b) v omezování výroby, odbytu nebo technického vývoje na úkor spotřebitelů;
- c) v uplatňování rozdílných podmínek vůči obchodním partnerům při plnění stejné povahy, čímž jsou někteří partneři znevýhodňováni v hospodářské soutěži;
- d) v podmiňování uzavření smluv tím, že druhá strana přijme další plnění, která ani věcně, ani podle obchodních zvyklostí s předmětem těchto smluv nesouvisejí.

ČLÁNEK 40

Pravomoci Evropské komise

V případech, kdy by mohl být ovlivněn obchod mezi členskými státy EU, je k uplatňování této kapitoly příslušná pouze Evropská komise.

ČLÁNEK 41

Kritéria pro posouzení zakázaných postupů

Jakékoli jednání zakázané články 38 a 39 této rámcové dohody se posuzuje v souladu s kritérii vyplývajícími z použití článků 101 a 102 Smlouvy o fungování EU, jakož i všech sekundárních právních předpisů platných v EU. Tyto předpisy jsou uvedeny v příloze XIV každého protokolu přidruženého státu.

ČLÁNEK 42

Veřejné podniky a podniky se zvláštními nebo výlučnými právy nebo podniky pověřené poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu

1. Pokud jde o veřejné podniky a podniky, kterým buď členské státy EU, nebo přidružené státy přiznávají zvláštní nebo výlučná práva, členské státy EU a přidružené státy nepřijmou ani neponechají v platnosti žádné opatření odporující pravidlům stanoveným v této dohodě, zejména pravidlům stanoveným v této kapitole.

2. Podniky pověřené poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu nebo ty, které mají povahu fiskálního monopolu, podléhají této dohodě, zejména jejím pravidlům hospodářské soutěže, pokud uplatnění těchto pravidel nebrání právně nebo fakticky plnění zvláštních úkolů, které jim byly svěřeny. Rozvoj obchodu nesmí být dotčen v míře, která by byla v rozporu se zájmy přidružených stran.

ČLÁNEK 43

Zemědělská produkce a obchod se zemědělskými produkty

Tato kapitola se vztahuje na zemědělskou produkci a obchod se zemědělskými produkty v mezích stanovených akty přijatými podle článku 42 Smlouvy o fungování EU pro použití článků 101 a 102 uvedené smlouvy na zemědělskou produkci a obchod se zemědělskými produkty.

KAPITOLA 2

STÁTNÍ PODPORY

ČLÁNEK 44

Obecné zásady

1. Nestanoví-li tato dohoda jinak, podpory poskytované v jakékoli formě členskými státy EU, přidruženými státy, nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi přidruženými stranami, neslučitelné s fungováním této dohody.
2. S fungováním této dohody jsou slučitelné:
 - a) podpory sociální povahy poskytované individuálním spotřebitelům za podmínky, že se poskytují bez diskriminace na základě původu výrobků;
 - b) podpory určené k náhradě škod způsobených přírodními pohromami nebo jinými mimořádnými událostmi.
3. Za slučitelné s fungováním této dohody mohou být považovány:
 - a) podpory, které mají napomáhat hospodářskému rozvoji oblastí s mimořádně nízkou životní úrovní nebo s vysokou nezaměstnaností;

- b) podpory, které mají napomoci uskutečnění některého významného projektu společného evropského zájmu anebo napravit vážnou poruchu v hospodářství některého členského státu EU nebo přidruženého státu;
- c) podpory, které mají usnadnit rozvoj určitých hospodářských činností nebo hospodářských oblastí, pokud nemění podmínky obchodu mezi přidruženými stranami v takové míře, která by byla v rozporu se zájmy kterékoli z nich;
- d) podpory na pomoc kultuře a zachování kulturního dědictví, včetně zachování přírodních nebo kulturních hodnot, pokud nemění podmínky obchodu mezi přidruženými stranami v takové míře, která by byla v rozporu se zájmy kterékoli z nich.

ČLÁNEK 45

Transparentnost

Přidružené strany zajistí transparentnost státní podpory v oblasti působnosti této dohody. Za tímto účelem každá přidružená strana zajistí zveřejnění následujících informací o každé jednotlivé podpoře, která přesahuje částku stanovenou v právních aktech EU:

- a) úplné znění jednotlivých režimů podpory nebo rozhodnutí o poskytnutí podpory a prováděcích pravidel;
- b) totožnost orgánu, který podporu poskytuje;
- c) totožnost jednotlivých příjemců;

- d) podobu a výši podpory poskytnuté jednotlivým příjemcům;
- e) datum poskytnutí, druh podniku;
- f) region, ve kterém se příjemce nachází, a
- g) hlavní odvětví hospodářské činnosti příjemce.

Evropská komise může upřesnit podrobnosti povinností zveřejňování stanovených tímto článkem.

ČLÁNEK 46

Přezkum státní podpory Evropskou komisí

1. Evropská komise musí být včas informována o záměrech přidružených států poskytnout nebo upravit podpory, aby mohla podat svá vyjádření. Má-li za to, že takový záměr není slučitelný s vnitřním trhem, zahájí neprodleně řízení podle odstavce 3. Dotčený přidružený stát neprovede navrhovaná opatření, dokud v tomto řízení není přijato konečné rozhodnutí.

2. Evropská komise ve spolupráci s přidruženými státy zkoumá průběžně režimy podpor existující v přidružených státech. Navrhuje jim vhodná opatření, která vyžaduje postupný rozvoj nebo fungování vnitřního trhu. Do jednoho roku od vstupu této dohody v platnost provedou přidružené státy komplexní inventuru režimů podpory zavedených před vstupem této dohody v platnost a do dvou let od vstupu této dohody v platnost je přizpůsobí kritériím uvedeným v článku 44 rámcové dohody.
3. Zjistí-li Evropská komise poté, co vyzvala zúčastněné strany k podání připomínek, že podpora poskytovaná některým přidruženým státem nebo ze státních prostředků není slučitelná s vnitřním trhem nebo že je zneužívána, rozhodne, že přidružený stát ve lhůtě stanovené Evropskou komisí takovou podporu zruší nebo upraví.
4. Nepodrobí-li se přidružený stát rozhodnutí uvedenému v odstavci 3 ve stanovené lhůtě, může Evropská komise věc předložit přímo Soudnímu dvoru EU.

ČLÁNEK 47

Výklad a uplatňování pravidel státní podpory

1. Odchylně od článku 81 rámcové dohody se přidružené strany zavazují uplatňovat a vykládat články 44, 45 a 46 rámcové dohody v souladu s kritérii pro uplatňování pravidel stanovenými v člancích 93, 106, 107 a 108 Smlouvy o fungování EU, jakož i s veškerými platnými sekundárními právními předpisy EU.

2. Akty uvedené v odstavci 1 jsou uvedeny v příloze XV každého protokolu přidruženého státu.
3. Aniž je dotčen odstavec 1, může smíšený výbor přijmout rozhodnutí o změně přílohy XV každého protokolu přidruženého státu.

ČLÁNEK 48

Zemědělská produkce a obchod se zemědělskými produkty

Pravidla státní podpory se nevztahují na zemědělskou produkci a obchod se zemědělskými produkty uvedenými v příloze I Smlouvy o fungování EU.

KAPITOLA 3

OSTATNÍ SPOLEČNÁ PRAVIDLA

ČLÁNEK 49

Zadávání veřejných zakázek a práva duševního, průmyslového a obchodního vlastnictví

1. Příloha XVI každého protokolu přidruženého státu obsahuje zvláštní ustanovení a ujednání týkající se zadávání veřejných zakázek. Není-li stanoveno jinak, vztahují se tato ustanovení a ujednání na veškeré zboží a služby uvedené ve zmíněné příloze.
2. Příloha XVII každého protokolu přidruženého státu obsahuje zvláštní ustanovení a ujednání týkající se práv duševního, průmyslového a obchodního vlastnictví. Není-li stanoveno jinak, vztahují se tato zvláštní ustanovení a ujednání na veškeré zboží a služby.

ČÁST IV

HORIZONTÁLNÍ USTANOVENÍ SOUVISEJÍCÍ SE ČTYŘMI SVOBODAMI

KAPITOLA 1

SOCIÁLNÍ POLITIKA

ČLÁNEK 50

Zlepšení pracovních podmínek

Přidružené strany se shodují na potřebě podporovat zlepšení pracovních podmínek a životní úroveň pracovníků.

ČLÁNEK 51

Zdraví a bezpečnost pracovníků

1. Přidružené strany zvláště usilují o zlepšování pracovního prostředí tak, aby byly chráněny zdraví a bezpečnost pracovníků. Za účelem dosažení tohoto cíle jsou postupně uplatňovány minimální požadavky s ohledem na podmínky a technická pravidla platná v přidružených stranách. Tyto minimální požadavky nebrání žádné přidružené straně, aby zachovávala či zaváděla přísnější opatření na ochranu pracovních podmínek, která jsou slučitelná s touto dohodou.

2. Akty stanovící minimální požadavky podle odstavce 1 tohoto článku jsou uvedeny v příloze XVIII každého protokolu přidruženého státu.

ČLÁNEK 52

Pracovní právo

V oblasti pracovního práva zavedou přidružené strany opatření nezbytná pro zajištění řádného fungování této dohody. Tato opatření jsou uvedena v příloze XVIII každého protokolu přidruženého státu.

ČLÁNEK 53

Stejná odměna za stejnou nebo rovnocennou práci pro ženy a muže

1. Každá přidružená strana zajistí a dodržuje uplatnění zásady stejné odměny žen a mužů za stejnou nebo rovnocennou práci.

„Odměnou“ ve smyslu tohoto článku se rozumí obvyklá základní či minimální mzda nebo plat a veškeré ostatní odměny, jež zaměstnavatel přímo nebo nepřímo, v hotovosti nebo v naturáliích vyplácí zaměstnancům v souvislosti se zaměstnáním.

Rovnost odměňování žen a mužů bez diskriminace na základě pohlaví znamená, že:

a) se odměna za stejnou práci vypočítává při úkolové mzdě podle stejné sazby;

b) časová odměna za práci je stejná při stejném pracovním místě.

2. Zvláštní ustanovení pro provádění odstavce 1 tohoto článku jsou obsažena v příloze XVIII každého protokolu přidruženého státu.

ČLÁNEK 54

Rovné zacházení pro ženy a muže

Přidružené strany prosazují respektování zásady rovného zacházení pro ženy a muže prováděním aktů uvedených v příloze XVIII každého protokolu přidruženého státu.

ČLÁNEK 55

Sociální dialog

Přidružené strany usilují o podporu dialogu mezi sociálními partnery, a to i na evropské úrovni.

KAPITOLA 2

OCHRANA SPOTŘEBITELE

ČLÁNEK 56

Ochrana spotřebitele

Příloha XIX každého protokolu přidruženého státu obsahuje ustanovení o ochraně spotřebitele.

KAPITOLA 3

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A KLIMA

ČLÁNEK 57

Cíle týkající se životního prostředí a klimatu

1. Činnost přidružených stran v oblasti životního prostředí a klimatu má následující cíle:
 - a) zachovávat, chránit a zlepšovat kvalitu životního prostředí;
 - b) přispívat k ochraně lidského zdraví;
 - c) zajišťovat uvážlivé a racionální využívání přírodních zdrojů a
 - d) podporovat opatření zaměřená na boj proti změně klimatu.

2. Činnost přidružených stran v oblasti ochrany životního prostředí a klimatu je založena na zásadách obezřetnosti a prevence, odvracení ohrožení životního prostředí především u zdroje a na zásadě „znečišťovatel platí“. Požadavky na ochranu životního prostředí a opatření v oblasti klimatu jsou součástí ostatních politik přidružených stran.

ČLÁNEK 58

Ochranná opatření

Zvláštní ustanovení o ochranných opatřeních, která se použijí podle článku 57 rámcové dohody, jsou obsažena v příloze XX každého protokolu přidruženého státu.

ČLÁNEK 59

Přísnější vnitrostátní opatření

Ochranná opatření uvedená v článku 58 rámcové dohody nebrání žádné přidružené straně, aby zachovávala či zaváděla přísnější ochranná opatření, která jsou slučitelná s touto dohodou.

KAPITOLA 4

STATISTIKA

ČLÁNEK 60

Spolupráce v oblasti statistiky

1. Přidružené strany zajistí vypracování a šíření soudržných a srovnatelných statistických informací určených pro popis a sledování všech významných hospodářských, společenských a ekologických hledisek přidružených států.
2. Pro účely odstavce 1 přidružené strany vypracují a používají harmonizované metody, definice a klasifikace, jakož i společné programy a postupy, které organizují statistické práce na vhodné správní úrovni a při dodržování potřeby statistické důvěrnosti.
3. Příloha XXI každého protokolu přidruženého státu obsahuje zvláštní ustanovení o statistice.
4. Zvláštní ustanovení o organizaci spolupráce v oblasti statistiky jsou obsažena v rámcovém protokolu č. 5.

KAPITOLA 5

PRÁVO OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ

ČLÁNEK 61

Právo obchodních společností

Příloha XXII každého protokolu přidruženého státu obsahuje zvláštní ustanovení o právu obchodních společností.

ČÁST V

SPOLUPRÁCE

ČLÁNEK 62

Spolupráce v rámci boje proti podvodům

1. Přidružené strany se zavazují účinně bojovat proti podvodům, korupci, pašování a jakékoli jiné nezákonné činnosti poškozující finanční zájmy EU.

Za tímto účelem příslušné orgány přidružených států na jedné straně a Evropská komise, Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF) a Úřad evropského veřejného žalobce na straně druhé úzce spolupracují, vedou pravidelné konzultace a vzájemně si v mezích svých mandátů pomáhají. Příslušné orgány přidružených států a OLAFu mohou uzavřít správní ujednání o spolupráci.

Tato správní ujednání budou pokud možno uzavřena předtím, než se přidružený stát stane způsobilým obdržet finanční prostředky EU v souvislosti se svou účastí v programech financovaných EU.

Přidružené státy spolupracují s EU v boji proti podvodům a zavazují se postupně uvést své politiky a právní předpisy do souladu s předpisy EU v oblasti boje proti podvodům, aniž by však byly povinny je harmonizovat. Tyto předpisy EU v oblasti boje proti podvodům jsou uvedeny v protokolech přidružených států.

2. Přidružené strany si mohou vyměňovat důkazy, analýzy nebo jiné druhy informací, včetně osobních údajů, za účelem prevence, odhalování, vyšetřování, stíhání a trestání podvodů, korupce, pašování a jakékoli jiné protiprávní činnosti poškozující jejich finanční zájmy, a to jak ve správním, tak v trestním řízení.

Informace a důkazy předané nebo získané podle tohoto článku, bez ohledu na svou podobu, jsou předmětem služebního tajemství a požívají ochrany, kterou srovnatelným informacím, včetně osobních údajů, poskytuje domácí právo přidružené strany, která je přijímá, a odpovídající ustanovení platná pro orgány EU.

Tyto informace a důkazy se zejména nesdělují jiným osobám než těm, které je v orgánech EU nebo v přidružených státech potřebují znát, a tyto orgány je nesmějí používat k jiným účelům, než které spadají do oblasti působnosti tohoto článku.

3. OLAF může provádět kontroly a inspekce na místě u hospodářských subjektů na území dotčeného přidruženého státu, pokud tento přidružený stát přijímá finanční prostředky EU v rámci programů financovaných EU, pokud Evropská komise OLAF pověřila úkoly souvisejícími s plněním rozpočtu v rámci těchto programů nebo pokud jsou podvodné činnosti v přidruženém státě na úkor cel EU nebo jiných vlastních zdrojů určených rozhodnutím smíšeného výboru. Příslušné orgány dotčeného přidruženého státu jsou v tomto ohledu OLAFu nápomocny v rámci úzké spolupráce podle odstavce 1.

V rámci svých pravomocí a na řádně odůvodněnou žádost příslušných orgánů přidruženého státu může OLAF provádět kontroly a inspekce na místě u hospodářských subjektů na území tohoto přidruženého státu i v jiných případech, než jsou uvedeny v prvním pododstavci tohoto odstavce, pokud příslušný orgán přidruženého státu nevznese proti této žádosti řádně odůvodněné námitky.

ČLÁNEK 63

Spolupráce v jiných záležitostech

1. Přidružené strany uznávají a zavazují se provádět zásady řádné správy v daňových záležitostech, včetně stávajících mezinárodních standardů týkajících se transparentnosti a výměny informací, spravedlivého zdanění, jakož i minimálních standardů, jež mají působit proti erozi základu daně a přesouvání zisku. Přidružené strany prosazují řádnou správu v daňových záležitostech, zlepšují mezinárodní spolupráci v daňové oblasti a usnadňují ochranu daňových příjmů.
2. Přidružené strany se zavazují, že do čtyř let od vstupu této dohody v platnost změní protokol přidruženého státu tak, aby obsahoval ustanovení o vzájemné pomoci při vymáhání všech daňových pohledávek.

ČÁST VI

SPOLUPRÁCE MIMO ČTYŘI SVOBODY

ČLÁNEK 64

Oblasti spolupráce

Přidružené strany mohou posilovat nebo rozšiřovat svou spolupráci v rámci činností EU v oblastech:

- výzkumu a technologického rozvoje,
- informačních služeb,
- životního prostředí,
- opatření v oblasti klimatu,
- všeobecného a odborného vzdělávání a mládeže,
- sociální politiky,
- ochrany spotřebitele,

- malých a středních podniků,
- cestovního ruchu,
- audiovizuální politiky,
- civilní ochrany,
- justiční spolupráce v občanských věcech,
- kultury,
- komunikací,
- transevropských sítí,
- regionální politiky a
- veřejného zdraví,

v rozsahu, v jakém tyto záležitosti neupravují jiné části této dohody.

ČLÁNEK 65

Dialog a spolupráce

1. Přidružené strany mohou posilovat svůj dialog všemi vhodnými prostředky, zejména postupy stanovenými v části VII, s cílem určit oblasti a činnosti, v nichž může užší spolupráce přispět k dosažení jejich společných cílů v oblastech uvedených v článku 64 rámcové dohody.
2. Zejména si přidružené strany mohou vyměňovat informace a na žádost jedné z nich vést ve smíšeném výboru konzultace týkající se plánů nebo návrhů na vytvoření nebo úpravu rámcových programů, zvláštních programů, akcí a projektů v oblastech uvedených v článku 64 rámcové dohody.
3. Stanoví-li to výslovně tato část nebo protokoly přidružených států, použije se na tuto část obdobně část VII.

ČLÁNEK 66

Formy spolupráce

Spolupráce stanovená v článku 64 rámcové dohody může mít jednu z těchto podob:

- a) účast přidružených států na rámcových programech, zvláštních programech, projektech nebo jiných akcích EU;

- b) organizace společných činností v konkrétních oblastech, které mohou zahrnovat sladění nebo koordinaci činností, sloučení stávajících činností a provádění ad hoc společných činností;
- c) formální a neformální výměna nebo poskytování informací;
- d) společné úsilí o podporu určitých činností na celém území přidružených stran;
- e) případné souběžné přijetí právních předpisů se shodným nebo obdobným obsahem;
- f) koordinace úsilí a činnosti, je-li ve společném zájmu, prostřednictvím mezinárodních organizací nebo v jejich rámci a koordinace spolupráce se třetími zeměmi.

ČLÁNEK 67

Účast přidružených států na rámcových programech, zvláštních programech, projektech nebo jiných akcích EU

Má-li spolupráce podobu účasti přidružených států na rámcovém programu, zvláštním programu, projektu nebo jiné akci EU, uplatní se tyto zásady:

- a) přidružené státy mají přístup ke všem nebo některým částem programu;
- b) postavení přidružených států ve výborech, které jsou nápomocny Evropské komisi při řízení nebo rozvoji činnosti EU, na niž mohou finančně přispívat přidružené státy z důvodu své účasti, plně odráží jejich příspěvek;

- c) na rozhodnutí EU jiná než ta, jež se týkají souhrnného rozpočtu EU, která přímo nebo nepřímo ovlivňují určitý rámcový program, zvláštní program, projekt nebo jinou akci, na níž se účastní přidružené státy na základě rozhodnutí přijatého podle této dohody, se vztahuje čl. 65 odst. 3 rámcové dohody; smíšený výbor může v souladu s článkem 72 rámcové dohody přezkoumat požadavky a podmínky pokračování účasti na dotčené činnosti;
- d) na úrovni projektů mají instituce, podniky, organizace a státní příslušníci přidružených států stejná práva a povinnosti, pokud jde o program nebo jinou akci EU, jako jejich partneři z členských států EU; totéž obdobně platí pro účastníky výměn mezi členskými státy EU a přidruženými státy v rámci dotčené činnosti;
- e) přidružené státy a jejich instituce, podniky, organizace a státní příslušníci mají stejná práva a povinnosti, pokud jde o šíření, hodnocení a využívání výsledků, jako členské státy EU a jejich instituce, podniky, organizace a státní příslušníci;
- f) přidružené strany se zavazují v souladu se svými pravidly a předpisy v nezbytném rozsahu usnadňovat pohyb účastníků programů nebo jiných akcí.

ČLÁNEK 68

Finanční účast přidružených států

1. Zahrnuje-li spolupráce stanovená v této části finanční účast přidružených států, má tato finanční účast jednu z těchto podob:

a) příspěvek přidružených států vyplývající z jejich účasti na činnostech EU je vypočten úměrně:

- rozpočtovým položkám závazků a
- rozpočtovým položkám plateb

zaznamenávaným každoročně za EU do jejího souhrnného rozpočtu pro každou rozpočtovou položku odpovídající daným činnostem.

Činitel úměrnosti, který určuje příspěvek přidružených států, je rovný součtu poměrů mezi hrubým domácím produktem v tržních cenách každého přidruženého státu na jedné straně a mezi souhrnným hrubým domácím produktem v tržních cenách všech členských států EU zvýšeným o hrubý domácí produkt dotčeného přidruženého státu na straně druhé. Činitel úměrnosti se vypočítá pro každý rozpočtový rok na základě nejaktuálnějších statistik.

Výše příspěvku přidružených států se přičítá jak pro rozpočtové položky závazků, tak pro rozpočtové položky plateb k částkám zaznamenaným za EU v souhrnném rozpočtu pro každou rozpočtovou položku odpovídající daným činnostem.

Příspěvky každoročně hrazené přidruženými státy se určují na základě prostředků na platby.

Závazky sjednané EU před účastí přidružených států na daných činnostech na základě této dohody a platby, které z nich vyplývají, nevedou ke zvýšení příspěvků přidružených států;

- b) finanční příspěvek přidružených států, který vyplývá z jejich účasti na určitých projektech nebo jiných činnostech, je založen na zásadě, že každý přidružený stát má pokrýt vlastní náklady a poskytnout vhodný příspěvek na úhradu obecných výdajů EU, který určí smíšený výbor;
- c) smíšený výbor přijme nezbytná rozhodnutí o příspěvku přidružených států na náklady na danou činnost.

2. Podrobná prováděcí ustanovení k tomuto článku jsou obsažena v protokolu přidruženého státu pro provádění článku 68 rámcové dohody uvedeném v článku 72 rámcové dohody.

ČLÁNEK 69

Výměna informací mezi orgány veřejné moci

Má-li spolupráce podobu výměny informací mezi orgány veřejné moci, mají přidružené státy stejné právo přijímat informace jako členské státy EU a stejnou povinnost tyto informace poskytovat, s výhradou požadavků důvěrnosti stanovených smíšeným výborem.

ČLÁNEK 70

Spolupráce v konkrétních oblastech

Ujednání o spolupráci v konkrétních oblastech jsou obsažena v protokolech přidružených států.

ČLÁNEK 71

Předchozí spolupráce

Nestanoví-li protokol přidruženého státu jinak, řídí se spolupráce, která již existovala mezi přidruženými stranami v oblastech stanovených v článku 64 rámcové dohody ke dni vstupu této dohody v platnost, nadále příslušnými ustanoveními této části a protokolu přidruženého státu.

ČLÁNEK 72

Úloha smíšených výborů

smíšené výbory přijmou v souladu s částí VI všechna rozhodnutí nezbytná pro provádění článků 64 až 71 rámcové dohody a opatření, jež z nich vyplývají; mohou mimo jiné vytvářet, doplňovat a měnit protokol přidruženého státu o postupech pro provádění článku 68 rámcové dohody a přijímat přechodná opatření nezbytná k provádění článku 71 rámcové dohody.

ČLÁNEK 73

Nové oblasti spolupráce

Přidružené strany přijímají nezbytná opatření pro rozvoj, posilování nebo rozšíření spolupráce v rámci činností EU v oblastech neuvedených v článku 64 rámcové dohody, pokud se domnívají, že taková spolupráce může přispět k dosažení cílů této dohody nebo se jinak dotýká společného zájmu. Mezi taková opatření může patřit změna článku 64 rámcové dohody tak, že se k uvedeným oblastem doplní další.

ČLÁNEK 74

Vnitrostátní opatření

Aniž jsou dotčeny ostatní části této dohody, nebrání tato část žádné přidružené straně, aby vypracovávala, přijímala a prováděla opatření zcela nezávisle.

ČÁST VII

INSTITUCIONÁLNÍ USTANOVENÍ

KAPITOLA 1

ORGÁNY PŘIDRUŽENÍ

ČLÁNEK 75

Výbor pro přidružení

1. Zřizuje se výbor pro přidružení, který se skládá ze zástupců smluvních stran. Je oprávněn posoudit jakoukoli obecnou otázku, na kterou se vztahuje tato dohoda a která může vyvstat mezi stranou EU a přidruženými státy.
2. Výboru pro přidružení střídavě předsedají zástupce strany EU, zástupce Andorry a zástupce San Marina.
3. Výbor pro přidružení přijímá svůj jednací řád na základě vzájemné dohody smluvních stran.
4. Za účelem plnění svých funkcí se výbor pro přidružení schází tak často, jak stanoví jeho jednací řád, a nejméně jednou za dva roky. V souladu se svým jednacím řádem se schází také z podnětu kterékoli ze smluvních stran.

ČLÁNEK 76

Smíšené výbory

1. Zřizují se dva smíšené výbory, které se skládají z těchto členů:
 - a) zástupců strany EU a Andorrry („smíšený výbor EU–Andorra“) a
 - b) zástupců strany EU a San Marina („smíšený výbor EU–San Marino“).

Pro účely rámcové dohody se jakýkoli odkaz na smíšený výbor považuje za odkaz na kterýkoli ze smíšených výborů uvedených v bodech a) a b).

2. Smíšené výbory zajišťují účinné provádění a řádné fungování této dohody.
3. V příslušném smíšeném výboru si přidružené strany vyměňují názory a informace o otázkách, na které se vztahuje tato dohoda. Konzultace v příslušném smíšeném výboru se týkají zejména všech otázek, na které se vztahuje tato dohoda a které působí obtíže při jejím uplatňování nebo výkladu a které vznese některá z přidružených stran.
4. Za účelem dosažení cílů této dohody a provádění spolupráce v oblastech společného zájmu při zajištění účinného fungování vnitřního trhu EU rozšířeného na přidružené státy v souladu s ustanoveními a za podmínek této dohody, včetně zejména protokolů přidružených států, přijímá příslušný smíšený výbor veškerá rozhodnutí stanovená v této dohodě.

5. Smíšené výbory přijmou rozhodnutím své jednací řády, který musí být v obou případech v podstatě stejný.
6. Příslušnému smíšenému výboru střídavě předsedají přidružené strany. EU zřídí sekretariát smíšených výborů.
7. Za účelem plnění svých úkolů se příslušný smíšený výbor schází pravidelně a nejméně jednou ročně v odstupech, které stanoví jeho jednací řád. Schází se rovněž z podnětu svého předsedy nebo na žádost některé přidružené strany. Příslušný smíšený výbor se sejde nejpozději dva měsíce poté, co o to některá přidružená strana požádá.
8. Příslušný smíšený výbor se může rozhodnout zřídit podvýbory nebo pracovní skupiny, aby mu byly nápomocny při provádění jeho úkolů. Metodiku, složení a způsob práce těchto podvýborů a pracovních skupin stanoví příslušný smíšený výbor ve svém jednacím řádu. Úkoly těchto podvýborů a pracovních skupin vymezuje příslušný smíšený výbor individuálně.

ČLÁNEK 77

Rozhodování smíšených výborů

1. Smíšený výbor přijímá svá rozhodnutí na základě vzájemné dohody přidružených stran. Na žádost kterékoli přidružené strany uspořádá smíšený výbor výměnu názorů.

2. Změny protokolu přidruženého státu se přijímají rozhodnutím smíšeného výboru, není-li v příslušném protokolu přidruženého státu stanoveno jinak.
3. Přílohy protokolu přidruženého státu se mění rozhodnutím smíšeného výboru v souladu s článkem 81 rámcové dohody.
4. Je-li to možné a vhodné, přijímají smíšené výbory svá rozhodnutí o změně příloh protokolů přidružených států souběžně a na základě koordinovaných návrhů. Rozhodnutí přijatá některým smíšeným výborem se rovněž předávají přidruženému státu, který není členem tohoto smíšeného výboru.
5. Smíšený výbor může přijímat rozhodnutí písemným postupem, ledaže některá přidružená strana požádá o přijetí rozhodnutí na zasedání smíšeného výboru.
6. Rozhodnutí přijatá smíšeným výborem jsou pro přidružené strany závazná; přidružené strany přijmou nezbytná opatření, aby zajistily, že tato rozhodnutí vstoupí v platnost v jejich právním řádu a budou účinně uplatňována.

ČLÁNEK 78

Parlamentární spolupráce

1. Zřizuje se parlamentní výbor pro přidružení. Je fórem pro setkávání a výměnu názorů poslanců Evropského parlamentu a poslanců parlamentů přidružených států a prostřednictvím dialogu a diskuse přispívá k lepšímu porozumění mezi EU a přidruženými státy v oblastech, na které se vztahuje tato dohoda.
2. Parlamentní výbor pro přidružení se skládá ze členů Evropského parlamentu na jedné straně a poslanců parlamentů přidružených států na straně druhé. Celkový počet členů parlamentního výboru pro přidružení je stanoven v jeho statutu obsaženém v rámcovém protokolu č. 7.
3. Parlamentní výbor pro přidružení se schází střídavě v Evropské unii a v jednom z přidružených států v odstupech, které sám určí v souladu se statutem parlamentního výboru pro přidružení.
4. Parlamentní výbor pro přidružení přijímá svůj jednací řád v souladu se statutem parlamentního výboru pro přidružení.
5. Parlamentnímu výboru pro přidružení předsedají střídavě zástupce Evropského parlamentu a zástupce jednoho z parlamentů přidružených států v souladu se statutem parlamentního výboru pro přidružení a se svým jednacím řádem.

ČLÁNEK 79

Spolupráce mezi hospodářskými a sociálními partnery

1. Zřizuje se poradní výbor hospodářských a sociálních partnerů pro přidružení. Jeho úkolem je podporovat dialog a spolupráci mezi různými organizacemi občanské společnosti EU a přidružených států v hospodářské a sociální oblasti. Tento dialog a spolupráce se vztahuje na všechny hospodářské a sociální aspekty vztahů ustavených touto dohodou.
2. Poradní výbor hospodářských a sociálních partnerů pro přidružení se skládá z členů Evropského hospodářského a sociálního výboru na jedné straně a z hospodářských a sociálních partnerů určených přidruženými státy na straně druhé.
3. Poradní výbor hospodářských a sociálních partnerů pro přidružení přijímá svůj jednací řád.
4. Poradnímu výboru hospodářských a sociálních partnerů pro přidružení předsedají střídavě zástupce Evropského hospodářského a sociálního výboru a zástupci hospodářských a sociálních partnerů určených přidruženými státy v souladu s jeho jednacím řádem.

KAPITOLA 2

KONZULTACE V SOUVISLOSTI S ROZHODOVACÍM POSTUPEM EU

ČLÁNEK 80

Vypracování právního aktu EU

1. Jakmile Evropská komise vypracovává právní akt EU v oblasti, na kterou se vztahuje tato dohoda, informuje o tom přidružené státy a neformálně konzultuje s jejich odborníky stejným způsobem a ve stejných lhůtách, jako konzultuje s odborníky členských států EU při vypracování svých návrhů.
2. Předkládá-li Evropská komise svůj návrh Radě Evropské unie a Evropskému parlamentu, zašle jeho kopie přidruženým státům.
3. Na žádost jedné z přidružených stran se uskuteční předběžná výměna názorů ve smíšeném výboru nebo jiným vhodným způsobem, který může být formální nebo neformální. Před přijetím daného právního aktu EU přidružené strany na žádost kterékoli z nich znovu vzájemně konzultují důležité body. Přidružené státy ve vhodných případech informují Evropskou komisi o svých reakcích a mohou uvést svou příslušnou specifickou situaci.

4. Pokud Evropská komise vypracovává akty v přenesené pravomoci ve smyslu článku 290 Smlouvy o fungování EU podle jednoho z legislativních aktů, na které se vztahuje jeden nebo více protokolů k této dohodě, zapojí přidružené státy v co největší míře do vypracovávání svých návrhů.
5. Pokud Evropská komise vypracovává prováděcí akty ve smyslu článku 291 Smlouvy o fungování EU podle jednoho z legislativních aktů, na které se vztahuje jeden nebo více protokolů k této dohodě, zapojí přidružené státy v co největší míře do přípravy svých návrhů, které následně předloží výborům, jež jsou Evropské komisi nápomocny při výkonu jejích výkonných pravomocí. Evropská komise konzultuje své návrhy s odborníky přidružených států stejným způsobem a ve stejných lhůtách, jako je konzultuje s odborníky členských států EU.
6. V případech, kdy je Radě Evropské unie předložena věc postupem použitelným pro daný druh výboru, sdělí Evropská komise Radě Evropské unie názory odborníků přidružených států.
7. Je-li to nutné k zajištění řádného fungování této dohody, odborníci přidružených států se podílejí na práci výborů, na něž se nevztahují odstavce 4 a 5. Seznamy těchto výborů a případně dalších výborů s podobnými charakteristikami se uvedou v protokolech přidružených států. Způsoby tohoto zapojení jsou stanoveny v protokolech přidružených států a přílohách o odpovídajících záležitostech.

KAPITOLA 3

HOMOGENITA

ČLÁNEK 81

Změna příloh

1. Za účelem zajištění souladu se zásadami článku 4 rámcové doody přidružené strany úzce spolupracují s cílem umožnit účinné a rychlé rozhodování smíšených výborů a zajistit, aby právní akty EU přijaté v oblastech, na které se vztahuje tato dohoda, byly začleněny do příslušných příloh co nejdříve po svém přijetí a předání přidruženým státům.
2. Smíšené výbory přijímají rozhodnutí o změnách příloh s cílem zajistit v co největší míře souběžné uplatňování právních aktů EU uvedených v odstavci 1 v EU a vnitrostátních právních předpisů, kterými se tyto akty provádějí, v přidružených státech. V případě jakýchkoli obtíží se formálně nebo neformálně posílí konzultace mezi přidruženými stranami s cílem nalézt vzájemně přijatelné řešení, včetně možnosti vzít na vědomí rovnocennost vnitrostátních právních předpisů. Dotčený přidružený stát předá EU písemně všechny užitečné informace, aby bylo možné situaci důkladně posoudit.

3. Rozhodnutí smíšených výborů podle odstavce 2 tohoto článku musí být přijata do šesti měsíců ode dne postoupení věci smíšenému výboru. Pokud při uplynutí této doby přidružený stát stále nesouhlasí se začleněním právního aktu EU do příslušné přílohy v souladu s odstavcem 1 tohoto článku, použije se postup pro řešení sporů stanovený v článku 90 rámcové dohody. Po uplynutí této doby se má za to, že záležitost byla postoupena smíšenému výboru podle čl. 90 odst. 1 rámcové dohody.

4. Pokud některé rozhodnutí smíšeného výboru mění přílohu, která v souladu s touto změnou odkazuje na právní akty EU, a pokud tato změna vyžaduje přijetí prováděcích opatření v dotčeném přidruženém státě, musí být tato prováděcí opatření přijata ve lhůtě, která je stejná jako lhůta stanovená pro provedení těchto právních aktů EU členskými státy EU, pokud smíšený výbor nerozhodne jinak. Tato lhůta začíná běžet dnem vstupu rozhodnutí smíšeného výboru v platnost.

ČLÁNEK 82

Ústavní požadavky přidružených států

1. Pokud může být rozhodnutí přijaté smíšeným výborem provedeno v některém přidruženém státě až po splnění určitých ústavních požadavků, vstoupí v platnost v právním řádu tohoto přidruženého státu po splnění těchto ústavních požadavků. Datum vstupu tohoto rozhodnutí v platnost se oznámí EU.

2. Není-li takové oznámení učiněno do šesti měsíců od přijetí rozhodnutí smíšeného výboru, použije se rozhodnutí smíšeného výboru prozatímně, dokud nebudou splněny ústavní požadavky stanovené v odstavci 1, ledaže přidružený stát EU oznámí, že k tomuto prozatímnímu použití nemůže dojít, a uvede důvody.

3. Pokud rozhodnutí smíšeného výboru není v přidruženém státě provedeno po uplynutí dvanácti měsíců od jeho přijetí, použije se článek 90 rámcové dohody.

ČLÁNEK 83

Automatický postup

1. Odchylně od článku 81 rámcové dohody platí, že pokud příloha I protokolu přidruženého státu odkazuje na právní akt EU, považuje se tento odkaz za odkaz na aktualizovaný právní akt EU, aniž by bylo nutné nové právní akty začlenit do přílohy I.

2. Pro účely odstavce 1 se aktualizací rozumí:

- a) úplné nahrazení základního právního aktu EU novým základním právním aktem;
- b) přijetí právních aktů v přenesené pravomoci Evropskou komisí za účelem doplnění nebo změny některých jiných než podstatných prvků základního právního aktu EU;
- c) následné změny aktů v přenesené pravomoci uvedených v písmenu b);

- d) přijetí prováděcích aktů Evropskou komisí nezbytných k provedení právního aktu EU;
- e) následné změny prováděcích aktů uvedených v písmenu d).

3. Smíšené výbory každoročně v zájmu transparentnosti berou na vědomí právní akty EU, které podléhají automatickému postupu.

ČLÁNEK 84

Zjednodušený postup

1. Odchylně od článku 81 rámcové dohody, a aniž je dotčen článek 83 rámcové dohody, přijmou přidružené státy souběžně s členskými státy EU opatření odpovídající opatřením přijatým členskými státy EU podle příslušných právních aktů EU přijatých v těchto oblastech, aniž by bylo nutné tyto nové právní akty EU začlenit do přílohy I protokolu přidruženého státu:

- a) opatření pro tlumení nákaz zvířat;
- b) potraviny a krmiva ze třetích zemí, které podléhají omezením;
- c) neobchodní přesuny zvířat v zájmovém chovu;
- d) dovoz ze třetích zemí;
- e) uvolňování do životního prostředí.

2. Odchylně od článku 106 a aniž je dotčen postup stanovený v článku 77 rámcové dohody, může být seznam oblastí stanovený v odstavci 1 tohoto článku změněn rozhodnutím smíšeného výboru.

3. Smíšené výbory každoročně pro účely transparentnosti berou na vědomí právní akty EU, které podléhají zjednodušenému postupu.

ČLÁNEK 85

Jednotný výklad

1. Tato dohoda a právní akty EU, na které se v ní odkazuje, se vykládají a uplatňují jednotně.

2. Právních akty EU, na které se v této dohodě odkazuje, a pokud jejich uplatňování zahrnuje pojmy práva EU, ustanovení této dohody se vykládají a uplatňují v souladu s judikaturou Soudního dvora EU, ať už byla vydána před podpisem této dohody, nebo po něm.

3. Smíšené výbory přezkoumávají vývoj judikatury Soudního dvora EU s cílem zjistit případný rozpor mezi domácím právním řádem přidruženého státu a judikaturou Soudního dvora EU a zkoumají, jak jej odstranit.

4. Pokud přidružený stát, který Evropská komise upozornila na existenci rozporu mezi svým domácím právním řádem a judikaturou Soudního dvora EU, nepřijme do šesti měsíců nezbytná opatření k odstranění tohoto rozporu, použije se postup stanovený v článku 90 rámcové dohody. Po uplynutí této doby se má za to, že záležitost byla postoupena smíšenému výboru podle čl. 90 odst. 1 rámcové dohody.

KAPITOLA 4

KONTROLNÍ POSTUP

ČLÁNEK 86

Obecná kontrola

1. S cílem zajistit jednotnou kontrolu nad uplatňováním této dohody Evropská komise a vnitrostátní orgány přidružených států spolupracují, vyměňují si informace a vzájemně konzultují o otázkách politiky kontroly a jednotlivých případech.
2. Kontrolu nad uplatňováním této dohody provádějí přidružené strany společně ve smíšeném výboru. Pokud Evropská komise nebo vnitrostátní orgány přidruženého státu zjistí případ neuplatňování nebo nesprávného uplatňování, předají jej smíšenému výboru s cílem nalézt přijatelné řešení. Není-li řešení nalezeno, použije se postup stanovený v článku 90 rámcové dohody.
3. Příslušné orgány přidružených stran mohou přijímat a přezkoumávat stížnosti týkající se uplatňování této dohody. Po obdržení těchto stížností informují druhou přidruženou stranu.

ČLÁNEK 87

Kontrola v konkrétních odvětvích

1. Pokud právní akty EU uvedené v přílohách svěřují Evropské komisi pravomoci, včetně rozhodovacích nebo výkonných pravomocí, vůči příslušným orgánům členských států EU, hospodářským subjektům nebo jednotlivcům, má Evropská komise stejné pravomoci obdobně vůči přidruženým státům a jejich fyzickým a právnickým osobám. V protokolech mohou být uvedena zvláštní ustanovení.
2. Za účelem plnění svých úkolů podle odstavce 1 si Evropská komise může od příslušných orgánů přidružených států a dotčených fyzických a právnických osob vyžádat jakékoli informace, které považuje za nezbytné.

ČLÁNEK 88

Spolupráce s příslušnými orgány členských států EU a orgány EU

Přidružený stát se může při plnění svých povinností, pokud jde o provádění a účinné uplatňování této dohody, opírat o spolupráci jednoho nebo více členských států EU nebo orgánů EU. V těchto případech přidružený stát přijme opatření, která stanoví podrobnosti této spolupráce, a informuje o nich Evropskou komisi ve smíšeném výboru. Těmito opatřeními nejsou nijak dotčeny pravomoci Evropské komise.

KAPITOLA 5

ŘEŠENÍ SPORŮ A SOUDNÍ PŘEZKUM

ČLÁNEK 89

Zásada výlučnosti

Přidružené strany nepředloží spor týkající se výkladu nebo uplatňování této dohody nebo právních aktů EU, na které se v ní odkazuje, k jinému způsobu řešení, než který je stanoven v této dohodě.

ČLÁNEK 90

Řešení sporů mezi přidruženými stranami

1. V případě obtíží se přidružené strany vzájemně konzultují a usilují o to, aby tato dohoda fungovala účinně a aby se případný problém vyřešil konstruktivním dialogem. V případě sporu týkajícího se výkladu nebo uplatňování této dohody nebo právního aktu EU, na který se v ní odkazuje, mohou strana EU nebo přidružený stát písemným oznámením postoupit věc smíšenému výboru. Strana EU nebo přidružený stát, který má v úmyslu postoupit věc smíšenému výboru podle tohoto odstavce, o tom předem vyrozumí druhou stranu.

2. Pokud strana EU nebo přidružený stát postoupí záležitost smíšenému výboru, smíšený výbor se sejde co nejdříve do dvou měsíců poté, co mu byla záležitost postoupena. Smíšenému výboru musí být poskytnuty všechny relevantní informace, aby mohl situaci podrobně prozkoumat. Smíšený výbor prozkoumá všechny možnosti pro nalezení řešení v souladu s touto dohodou a může přijmout jakékoli rozhodnutí, které může být za tímto účelem užitečné.
3. Pokud smíšený výbor není schopen nalézt řešení obtíží uvedených v odstavci 1 tohoto článku ve lhůtě šesti měsíců ode dne prvního setkání podle tohoto článku, může kterákoli přidružená strana věc postoupit Soudnímu dvoru EU. Soudní dvůr EU vykládá ustanovení uvedená v čl. 85 odst. 1 a 2 rámcové dohody pro účely jejich provádění a uplatňování. Pokud některá přidružená strana zvažuje postoupení věci Soudnímu dvoru EU v souladu s tímto odstavcem, neprodleně o tom písemně vyrozumí druhou přidruženou stranu a poskytne jí všechny relevantní informace.
4. Přidružené státy před Soudním dvorem EU mají stejná práva jako členské státy a orgány EU a vztahují se na ně stejná řízení.
5. Přidružené strany se vzájemně konzultují ve smíšeném výboru a urovnají svůj spor s cílem zajistit, aby strana EU nebo přidružený stát rozsudek Soudního dvora EU provedly do dvanácti měsíců ode dne jeho vydání. Za tímto účelem musí být smíšenému výboru poskytnuty všechny relevantní informace, aby mohl situaci podrobně prozkoumat.

6. Pokud se smíšenému výboru nepodaří spor vyřešit, může přijmout rozhodnutí o kompenzačních opatřeních za údajné nesprávné uplatňování této dohody s cílem napravit případnou nerovnováhu. Toto rozhodnutí musí být přijato do dvanácti měsíců ode dne vydání rozsudku Soudního dvora EU.

7. Pokud smíšený výbor nepřijme rozhodnutí o kompenzačních opatřeních podle odstavce 6, může přidružená strana, která tvrdí, že je tato dohoda uplatňována nesprávně, přijmout kompenzační opatření k nápravě případné nerovnováhy, včetně pozastavení celé této dohody nebo její části. Rozsah a doba trvání těchto kompenzačních opatření jsou omezeny na to, co je nezbytně nutné k nápravě situace a způsobí co nejmenší narušení fungování této dohody.

8. Přidružená strana, které se kompenzační opatření uvedená v odstavci 7 týkají, může předložit smíšenému výboru své připomínky za účelem rozhodnutí o přiměřenosti těchto kompenzačních opatření. Pokud smíšený výbor není schopen rozhodnout do tří měsíců od postoupení záležitosti, může kterákoli přidružená strana postoupit otázku přiměřenosti těchto kompenzačních opatření k rozhodčímu řízení v souladu s rámcovým protokolem č. 6. V rozhodčím řízení nelze projednávat otázky týkající se výkladu této dohody, jak je uvedeno v odstavci 3. Rozhodčí nález je pro přidružené strany závazný.

Pokud byla přijata kompenzační opatření podle odstavce 6 nebo 7, zůstávají práva jednotlivců na základě této dohody ke dni jejich vstupu v platnost zachována, stejně jako související povinnosti podle této dohody.

ČLÁNEK 91

Soudní přezkum

1. Přezkum legality právních aktů EU přijatých orgány, institucemi nebo jinými subjekty EU v oblasti působnosti této dohody spadá do výlučné pravomoci Soudního dvora EU.
2. Právní akty EU uvedené v odstavci 1, které jsou určeny některému přidruženému státu nebo fyzické či právnické osobě s bydlištěm nebo usazené v některém přidruženém státě, podléhají přezkumu Soudním dvorem EU. Přezkum se provádí podle článku 263 Smlouvy o fungování EU.
3. Bez ohledu na uplynutí lhůty stanovené v čl. 263 šestém pododstavci Smlouvy o fungování EU se přidružený stát, jakož i každá fyzická nebo právnická osoba s bydlištěm nebo usazená na jeho území, se může v řízení před Soudním dvorem EU, v němž je předmětem sporu obecně závazný akt přijatý orgánem, institucí nebo jiným subjektem EU, dovolávat nepoužitelnosti tohoto aktu z důvodů uvedených v čl. 263 druhém pododstavci Smlouvy o fungování EU.

ČLÁNEK 92

Žaloba pro nečinnost

1. Přidružený stát, jakož i každá fyzická nebo právnická osoba s bydlištěm nebo usazená na jeho území, mohou u Soudního dvora EU podat stížnost na některý orgán, instituci nebo jiný subjekt EU, že v rozporu s touto dohodou nevydal akt této fyzické nebo právnické osobě určený jiný než doporučení nebo stanovisko.

2. Žaloba na nečinnost podle odstavce 1 je přípustná pouze tehdy, byl-li příslušný orgán, instituce nebo jiný subjekt EU předem vyzván, aby jednal. Jestliže se orgán, instituce nebo jiný subjekt EU ve lhůtě dvou měsíců od této výzvy nevyjádří, může být žaloba podána v další lhůtě dvou měsíců.

ČLÁNEK 93

Odvolání v případě mimosmluvní odpovědnosti

V případech mimosmluvní odpovědnosti a v souladu s touto dohodou se přidružený stát, jakož i fyzické nebo právnické osoby s bydlištěm nebo usazené na jeho území, mohou obrátit na Soudní dvůr EU s žádostí o náhradu škody způsobené činností orgánů, institucí nebo jiných subjektů EU nebo jejich úředníků nebo jiných zaměstnanců při výkonu jejich funkce.

ČLÁNEK 94

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

1. Vyvstane-li ve věci projednávané soudem přidruženého státu otázka týkající se výkladu této dohody nebo platnosti aktu přijatého orgány, institucemi nebo jinými subjekty EU v oblasti působnosti této dohody, může tento soud požádat Soudní dvůr EU o rozhodnutí o předběžné otázce.
2. Vyvstane-li taková otázka při jednání před soudem přidruženého státu, jehož rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva přidruženého státu, je tento soud povinen obrátit se na Soudní dvůr EU.

3. Přidružený stát má právo předložit Soudnímu dvoru EU spisy nebo písemná vyjádření v případech, kdy soud v některém členském státě EU požádal o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se této dohody, nebo kdy tak učinil soud v některém přidruženém státě v případě uvedeném v odstavci 1.

ČLÁNEK 95

Rozhodné právo pro řízení před Soudním dvorem EU

V případě podání žaloby k Soudnímu dvoru EU podle článků 90 až 94 rámcové dohody se na řízení před Soudním dvorem EU použije stejný postup, který je stanoven v právu EU pro obdobné žaloby založené na Smlouvě o fungování EU.

ČLÁNEK 96

Rozsudky Soudního dvora EU

1. Rozsudky Soudního dvora EU vydané na základě této dohody jsou závazné.
2. Orgán, instituce nebo jiný subjekt EU, jejichž akt byl prohlášen za neplatný nebo jejichž nečinnost byla prohlášena za odporující této dohodě, jsou povinny přijmout nezbytná opatření s cílem vyhovět rozsudku Soudního dvora EU.

KAPITOLA 6

OCHRANNÁ OPATŘENÍ A VYŠŠÍ MOC

ČLÁNEK 97

Ochranná opatření

1. V případě vážných hospodářských, společenských nebo environmentálních obtíží odvětvové nebo regionální povahy, které jsou způsobeny uplatňováním této dohody a u nichž je pravděpodobné, že budou přetrvávat, může kterákoli přidružená strana jednostranně přijmout vhodná ochranná opatření za podmínek a v souladu s postupy stanovenými v tomto článku.
2. Rozsah a trvání opatření uvedených v odstavci 1 jsou omezeny tím, co je pro nápravu situace nezbytně nutné. Upřednostňují se ta opatření, která co nejméně naruší fungování této dohody.
3. Pokud přidružená strana zvažuje přijetí ochranných opatření podle odstavce 1, neprodleně to oznámí druhé přidružené straně a poskytne jí všechny relevantní informace.
4. Přidružené strany se neprodleně vzájemně konzultují ve smíšeném výboru s cílem nalézt přijatelné řešení.

5. Dotčená přidružená strana nesmí přijmout ochranná opatření uvedená v odstavci 1 dříve než po uplynutí jednoho měsíce ode dne oznámení podle odstavce 3, pokud předtím nebyl ukončen postup konzultace ve smíšeném výboru. Pokud výjimečné okolnosti vyžadují okamžitý zásah, který vylučuje předchozí konzultaci, může dotčená přidružená strana neprodleně a s výhradou rychlého předložení odůvodněného oznámení smíšenému výboru přijmout taková mimořádná ochranná opatření, která jsou nezbytně nutná k nápravě situace.
6. Dotčená přidružená strana neprodleně oznámí přijatá ochranná opatření smíšenému výboru a poskytne mu všechny relevantní informace.
7. Přijatá ochranná opatření jsou každé tři měsíce ode dne svého přijetí předmětem konzultací ve smíšeném výboru za účelem jejich případného zrušení před stanoveným dnem konce jejich platnosti nebo za účelem možného omezení jejich oblasti působnosti. Kterákoli přidružená strana může požádat smíšený výbor, aby tato ochranná opatření přezkoumal nebo zrušil.
8. Vytváří-li ochranné opatření přijaté přidruženou stranou nerovnováhu mezi právy a povinnostmi podle této dohody, může kterákoli jiná přidružená strana přijmout přiměřená vyrovnávací opatření, která jsou nezbytně nutná pro nápravu této nerovnováhy. Upřednostňují se ta opatření, která co nejméně naruší fungování této dohody.

9. Kterákoli přidružená strana může kdykoli požádat smíšený výbor, aby rozhodl o přiměřenosti ochranných opatření uvedených v odstavci 1, mimořádných ochranných opatření uvedených v odstavci 5 nebo vyrovnávacích opatření uvedených v odstavci 8. Pokud smíšený výbor není schopen rozhodnout do tří měsíců od postoupení záležitosti, může kterákoli přidružená strana postoupit otázku přiměřenosti těchto opatření k rozhodčímu řízení v souladu s rámcovým protokolem č. 6. V rozhodčím řízení nelze projednávat otázky týkající se výkladu této dohody. Rozhodčí nález je pro strany sporu závazný.

ČLÁNEK 98

Vyšší moc

1. V případě teroristického útoku nebo přírodní či člověkem způsobené katastrofy, která postihne přidruženou stranu, může tato přidružená strana okamžitě jednostranně přijmout vhodná ochranná opatření za podmínek a v souladu s postupy stanovenými v tomto článku.
2. Rozsah a trvání opatření uvedených v odstavci 1 jsou omezeny na to, co je pro nápravu situace nezbytně nutné. Upřednostňují se ta opatření, která co nejméně naruší fungování této dohody.
3. Dotčená přidružená strana neprodleně oznámí přijatá ochranná opatření smíšenému výboru a poskytne mu všechny relevantní informace.

4. Přijatá ochranná opatření jsou každé tři měsíce ode dne svého přijetí předmětem konzultací ve smíšeném výboru za účelem jejich případného zrušení před stanoveným dnem konce jejich platnosti nebo za účelem možného omezení jejich oblasti působnosti. Kterákoli přidružená strana může kdykoli požádat smíšený výbor, aby tato ochranná opatření přezkoumal nebo zrušil.

5. Vytváří-li ochranné opatření přijaté přidruženou stranou nerovnováhu mezi právy a povinnostmi podle této dohody, může kterákoli jiná přidružená strana přijmout přiměřená vyrovnávací opatření, která jsou nezbytně nutná pro nápravu této nerovnováhy. Upřednostňují se ta opatření, která co nejméně naruší fungování této dohody.

6. Každá přidružená strana může požádat smíšený výbor, aby rozhodl o přiměřenosti opatření uvedených v odstavci 1 nebo 5. Pokud smíšený výbor není schopen rozhodnout do tří měsíců od postoupení záležitosti, může kterákoli přidružená strana postoupit otázku přiměřenosti těchto opatření k rozhodčímu řízení v souladu s rámcovým protokolem č. 6. V rozhodčím řízení nelze projednávat otázky týkající se výkladu této dohody. Rozhodčí nález je pro strany sporu závazný.

ČLÁNEK 99

Rozhodnutí, která ukládají peněžité závazky

1. Rozhodnutí přijatá Evropskou komisí podle této dohody, která ukládají peněžité závazky jiným osobám než státům, jsou vykonatelná. Totéž platí pro rozsudky Soudního dvora EU, které ukládají peněžité závazky v rámci metod řešení sporů stanovených v této dohodě.
2. Výkon rozhodnutí se řídí pravidly občanského práva procesního platnými ve státě, na jehož území se provádí. Doložku vykonatelnosti připojí po přezkoumání rozhodnutí, omezeném jen na ověření pravosti, orgány, které každý členský stát EU a každý přidružený stát určí k tomuto účelu a sdělí druhé přidružené straně.
3. Jsou-li formální náležitosti uvedené v odstavci 2 splněny na návrh dotčené strany, může dotčená strana přistoupit k výkonu rozhodnutí tím, že věc předloží přímo příslušnému orgánu v souladu s právem státu, na jehož území má být výkon rozhodnutí proveden. Výkon rozhodnutí může být zastaven pouze na základě rozhodnutí Soudního dvora EU. Kontrola řádného provádění výkonu rozhodnutí však spadá do pravomoci soudů dotčených států.

ČÁST VIII

OBECNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

ČLÁNEK 100

Provádění

Přidružené strany přijmou veškerá obecná nebo zvláštní opatření nezbytná k plnění svých povinností podle této dohody, příslušných protokolů a právních aktů EU uvedených v této dohodě a zdrží se veškerých opatření, která by mohla ohrozit dosažení jejich cílů.

ČLÁNEK 101

Úprava vlastnictví

Tato dohoda se nijak nedotýká úpravy vlastnictví uplatňované v přidružených stranách.

ČLÁNEK 102

Bezpečnostní výjimky

Žádné ustanovení této dohody nebrání kterékoliv přidružené straně, aby přijala opatření, která:

- a) jsou nezbytná k tomu, aby zabránila zpřístupnění údajů, jež by odporovalo podstatným zájmům její bezpečnosti;
- b) jsou spjata s výrobou zbraní, střeliva a válečného materiálu nebo jiných výrobků nepostradatelných pro účely obrany nebo obchodem s nimi, nebo která se týkají výzkumu, vývoje nebo výroby nepostradatelných pro účely obrany, za podmínky, že tato opatření neovlivní nepříznivě podmínky hospodářské soutěže ohledně výrobků, které nejsou určeny výlučně k vojenským účelům;
- c) souvisí se štěpnými a termonukleárními materiály nebo materiály, které slouží k jejich výrobě;
- d) jsou nezbytná pro její vlastní bezpečnost v případě vážných vnitřních nepokojů ohrožujících veřejný pořádek, v případě války nebo vážného mezinárodního napětí vytvářejícího nebezpečí války, anebo proto, aby dostála závazkům, jež přijala v rámci Charty Organizace spojených národů za účelem udržování míru a mezinárodní bezpečnosti.

ČLÁNEK 103

Omezující opatření EU

Přidružené státy přijmou opatření nezbytná k zajištění toho, aby práva a povinnosti vyplývající z této dohody neumožňovaly ani nedovolovaly v rámci jejich jurisdikce jakýmkoli způsobem obcházet omezující opatření EU přijatá podle článku 29 Smlouvy o EU a článku 215 Smlouvy o fungování EU.

ČLÁNEK 104

Územní oblast působnosti

1. Rámcová dohoda a rámcové protokoly se vztahují na území, na něž se vztahují Smlouva o EU a Smlouva o fungování EU, za podmínek stanovených v těchto smlouvách, a na příslušná území Andorry a San Marina.
2. Každý protokol přidruženého státu se vztahuje na území, na něž se vztahují Smlouva o EU a Smlouva o fungování EU, za podmínek stanovených v těchto smlouvách, a na území dotčeného přidruženého státu.

ČLÁNEK 105

Budoucí přistoupení k Unii

1. EU oznámí přidruženým státům každou novou žádost třetí země o přistoupení k EU. Výbor pro přidružení přezkoumá veškeré účinky přistoupení třetí země k EU na tuto dohodu přede dnem takového přistoupení.
2. Smluvní strany v nezbytném rozsahu změní tuto dohodu před vstupem dohody o přistoupení třetí země k EU v platnost v souladu se svými vnitřními postupy.
3. Tato dohoda se použije ve vztahu ke každému novému členskému státu EU ode dne přistoupení tohoto nového členského státu k EU.

ČLÁNEK 106

Změna rámcové dohody

Každá smluvní strana může ostatním smluvním stranám předložit návrhy na změnu rámcové dohody. Návrhy na změnu rámcové dohody jsou předmětem jednání mezi smluvními stranami ve výboru pro přidružení. Pokud se smluvní strany dohodnou na změně rámcové dohody, bude podepsána a přijata smluvními stranami a vstoupí v platnost po oznámení všech smluvních stran o dokončení jejich vnitřních postupů a po uložení ratifikačních listin.

ČLÁNEK 107

Změna rámcových protokolů

Každá smluvní strana může ostatním smluvním stranám předložit návrhy na změnu rámcového protokolu. Návrhy na změnu rámcového protokolu jsou předmětem jednání mezi smluvními stranami ve výboru pro přidružení. Pokud se smluvní strany dohodnou na změně rámcového protokolu, bude podepsán a přijat smluvními stranami a vstoupí v platnost po oznámení všech smluvních stran o dokončení jejich vnitřních postupů a po uložení ratifikačních listin.

ČLÁNEK 108

Změna protokolů přidružených států

Strana EU nebo dotčený přidružený stát může předložit návrhy na změnu příslušného protokolu přidruženého státu. Návrhy na změnu protokolu přidruženého státu jsou předmětem jednání mezi přidruženými stranami ve smíšeném výboru. Pokud se přidružené strany dohodnou na změně příslušného protokolu přidruženého státu, smíšený výbor tuto změnu přijme rozhodnutím. Pokud v souladu s čl. 77 odst. 2 protokol přidruženého státu stanoví, že určitá změna tohoto protokolu přidruženého státu nebo její část může vstoupit v platnost až po dokončení vnitřních postupů přidružené strany, nabývá rozhodnutí smíšeného výboru účinku až po oznámení všech přidružených stran o dokončení jejich vnitřních postupů.

ČLÁNEK 109

Protokoly a přílohy

Rámcové protokoly, protokoly přidružených států, přílohy a akty v nich uvedené a upravené pro účely této dohody tvoří nedílnou součást této dohody a mají stejnou právní platnost.

ČLÁNEK 110

Stávající dohody

1. Nestanoví-li tato dohoda, a zejména rámcový protokol č. 2 a protokoly přidružených států, jinak, je uplatňování této dohody nadřazeno uplatňování stávajících dvoustranných dohod, které váží EU na jedné straně a některý přidružený stát na straně druhé, v rozsahu, v němž stejný předmět upravuje tato dohoda.
2. Nestanoví-li tato dohoda jinak, pokud se v ní odkazuje na stávající dvoustranné dohody, které váží EU na jedné straně a některý přidružený stát na straně druhé, nebo na jejich část, rozumí se jimi i jejich změny a dohody, které na ně navazují a které vstoupí v platnost pro obě přidružené strany v den vstupu této dohody v platnost nebo později.

ČLÁNEK 111

Jazyky

1. Tato dohoda je sepsána v jednom vyhotovení v jazyce anglickém, bulharském, českém, dánském, estonském, finském, francouzském, chorvatském, irském, italském, litevském, lotyšském, maďarském, maltském, německém, nizozemském, polském, portugalském, rumunském, řeckém, slovenském, slovinském, španělském, švédském a katalánském, přičemž všechna znění mají stejnou platnost.

2. Znění právních aktů EU uvedených v této dohodě v anglickém, bulharském, českém, dánském, estonském, finském, francouzském, chorvatském, irském, italském, litevském, lotyšském, maďarském, maltském, německém, nizozemském, polském, portugalském, rumunském, řeckém, slovenském, slovinském, španělském a švédském jazyce, jak jsou zveřejněna v *Úředním věstníku Evropské unie*, mají stejnou platnost a tyto právní akty EU se za účelem jejich ověření vyhotoví i v katalánském jazyce.

ČLÁNEK 112

Vstup v platnost, prozatímní provádění a ukončení platnosti

1. Smluvní strany ratifikují, uzavírají nebo schvalují tuto dohodu v souladu se svými ústavními nebo institucionálními požadavky. Tato dohoda vstupuje v platnost mezi smluvními stranami prvním dnem druhého měsíce následujícího po posledním oznámení o uložení ratifikačních listin, listin o uzavření nebo listin o schválení u generálního tajemníka Rady Evropské unie, který je deponitářem této dohody.
2. Až do dokončení postupů ratifikace, uzavření nebo schválení podle odstavce 1 mohou smluvní strany tuto dohodu zcela nebo zčásti provádět prozatímně od prvního dne měsíce následujícího po měsíci, v němž některá smluvní strana uložila své ratifikační listiny, listiny o uzavření nebo listiny o schválení u generálního tajemníka Rady Evropské unie, pokud jiná smluvní strana neoznámí, že se toto prozatímní provádění nemůže uskutečnit.
3. Nejsou-li splněny podmínky pro prozatímní provádění mezi smluvními stranami podle odstavce 2, může být tato dohoda mezi stranou EU a jedním z přidružených států zcela nebo zčásti prováděna prozatímně od prvního dne druhého měsíce následujícího po měsíci, v němž buď strana EU, nebo tento přidružený stát uložily své ratifikační listiny, listiny o uzavření nebo listiny o schválení u generálního tajemníka Rady Evropské unie, pokud strana EU nebo dotčený přidružený stát neoznámí, že se toto prozatímní provádění nemůže uskutečnit. Po dobu trvání provádění této dohody podle tohoto odstavce se odkazy na výbor pro přidružení v člancích 75, 105, 106 a 107 rámcové dohody považují za odkazy na smíšený výbor. Po stejnou dobu rozhoduje tento smíšený výbor o všech technických úpravách dohody nezbytných k zajištění jejího řádného fungování.

4. Kterákoli přidružená strana může tuto dohodu vypovědět písemným oznámením svého rozhodnutí o ukončení platnosti této dohody druhé přidružené straně. Tato dohoda přestává platit mezi příslušnými přidruženými stranami šest měsíců po obdržení této výpovědi za podmínek stanovených v odstavci 5.

5. Tato dohoda se nadále použije mezi stranou EU a zbývajícím přidruženým státem, pokud ukončení platnosti této dohody jedním z přidružených států nemá vliv na všechny smluvní strany.

6. Pokud tato dohoda přestane platit, práva a povinnosti, které jednotlivci a hospodářské subjekty na jejím základě již získali, jsou zachovány. Strana EU a dotčený přidružený stát se rozhodnou vzájemnou dohodou, jaká opatření se přijmou v souvislosti s právy nebo povinnostmi, které jsou v procesu získávání. Tímto odstavcem nejsou dotčena zvláštní ustanovení obsažená v článku 90 rámcové dohody.

7. Ode dne, od kterého je tato dohoda prozatímně prováděna podle odstavce 2 nebo prováděna mezi stranou EU a dotčeným přidruženým státem podle odstavce 3, se odkazy na den vstupu této dohody v platnost nebo na vstup této dohody v platnost považují za odkazy na den, od kterého je tato dohoda prozatímně prováděna podle odstavce 2 nebo prováděna mezi stranou EU a dotčeným přidruženým státem podle odstavce 3.

NA DŮKAZ ČEHOŽ připojili níže podepsaní řádně zplnomocnění zástupci k této dohodě své podpisy.

V ... dne ...

Za Evropskou unii

Za Belgické království

Za Bulharskou republiku

Za Českou republiku

Za Dánské království

Za Spolkovou republiku Německo

Za Estonskou republiku

Za Irsko

Za Řeckou republiku

Za Španělské království

Za Francouzskou republiku

Za Chorvatskou republiku

Za Italskou republiku

Za Kyperskou republiku

Za Lotyšskou republiku

Za Litevskou republiku

Za Lucemburské velkovévodství

Za Maďarsko

Za Maltskou republiku

Za Nizozemské království

Za Rakouskou republiku

Za Polskou republiku

Za Portugalskou republiku

Za Rumunsko

Za Republiku Slovinsko

Za Slovenskou republiku

Za Finskou republiku

Za Švédské království,

Za Andorrské knížectví

Za Republiku San Marino

RÁMCOVÝ PROTOKOL Č. 1 O HORIZONTÁLNÍCH ÚPRAVÁCH

ČLÁNEK 1

Uplatňování právních aktů EU a zvláštní úpravy

Ustanovení právních aktů EU, na něž se odkazuje v protokolech přidružených států, jsou použitelná v souladu s touto dohodou a s tímto rámcovým protokolem, nestanoví-li příslušný protokol přidruženého státu jinak. Zvláštní úpravy nezbytné pro právní akty EU jsou stanoveny v příloze protokolu přidruženého státu, ve které je dotčený právní akt EU uveden.

ČLÁNEK 2

Odůvodnění právních aktů EU

Odůvodnění uvedených právních aktů EU se pro účely této dohody neupravují. Odůvodnění má význam jen v takové míře, v níž je třeba pro správný výklad a použití těchto právních aktů EU v rámci této dohody.

ČLÁNEK 3

Přechodná opatření

1. Pokud se v příloze protokolu přidruženého státu v souvislosti s právním aktem EU odkazuje na tento článek, použijí se odstavce 2 až 5 tohoto článku.
2. Povinnost dotčeného přidruženého státu provádět a uplatňovat právní akt EU se pozastavuje do konce doby uvedené v příslušné příloze.
3. Dotčený přidružený stát může kdykoli během doby uvedené v odstavci 2 oznámit smíšenému výboru svůj záměr provést právní akt EU před koncem této doby. V tom případě přidružený stát uvede den, od kterého hodlá tento právní akt EU uplatňovat. Smíšený výbor přijme rozhodnutí o změně příslušné přílohy.
4. Uplatňování právního aktu EU mezi EU a dotčeným přidruženým státem se pozastavuje do dřívějšího z těchto dnů:
 - a) první den po skončení doby uvedené v odstavci 2, nebo
 - b) den podle odstavce 3.
5. Během pozastavení podle odstavce 2 se vztahy mezi EU a dotčeným přidruženým státem, pokud jde o záležitosti v oblasti působnosti dotčeného právního aktu EU, řídí zvláštními ustanoveními příslušné přílohy.

ČLÁNEK 4

Opatření bez časového omezení uvedeného v příloze

1. Pokud se v příloze protokolu přidruženého státu v souvislosti s právním aktem EU odkazuje na tento článek, použijí se odstavce 2 až 6 tohoto článku.
2. Povinnost dotčeného přidruženého státu provádět a uplatňovat právní akt EU se pozastavuje.
3. Dotčený přidružený stát může kdykoli oznámit smíšenému výboru svůj záměr provést právní akt EU. V tom případě přidružený stát uvede den, od kterého hodlá tento právní akt EU uplatňovat. Smíšený výbor přijme rozhodnutí o změně příslušné přílohy.
4. Smíšený výbor přezkoumá pozastavení podle odstavce 2 kdykoliv a nejpozději každých pět let, na základě nutnosti řešit vývoj na trhu a dalších zvláštních kritérií, která jsou případně stanovena v příslušné příloze. Na základě tohoto přezkumu může smíšený výbor rozhodnout o změně příslušné přílohy s cílem stanovit lhůtu pro provedení a uplatňování právního aktu EU dotčeným přidruženým státem. Tím není dotčen článek 90 rámcové dohody, který se použije v případě nutnosti k obnovení integrity a homogenity vnitřního trhu.
5. Uplatňování právního aktu EU mezi EU a dotčeným přidruženým státem se pozastavuje do dne, kdy vstoupí v platnost rozhodnutí smíšeného výboru podle odstavce 3, nebo případně do dne, kdy uplyne lhůta podle odstavce 4.

6. Během pozastavení podle odstavce 2 se vztahy mezi EU a dotčeným přidruženým státem, pokud jde o záležitosti v oblasti působnosti dotčeného právního aktu EU, řídí zvláštními ustanoveními příslušné přílohy.

ČLÁNEK 5

Ustanovení o výborech EU

Postupy, institucionální opatření a další ustanovení týkající se výborů EU obsažené v právních aktech EU uvedených v protokolech přidružených států jsou stanoveny v článku 67 a čl. 80 odst. 5, 6 a 7 rámcové dohody a v protokolech přidružených států.

ČLÁNEK 6

Stanovení postupů pro přizpůsobení, prodloužení platnosti nebo změny aktů EU

Stanoví-li právní akt EU uvedený v protokolu přidruženého státu postupy EU pro jeho přizpůsobení, prodloužení platnosti nebo změnu nebo pro rozvoj nových politik, iniciativ nebo opatření EU, použije se odpovídající postup rozhodování stanovený v rámcové dohodě.

ČLÁNEK 7

Výměna informací a postupy oznamování

1. Má-li členský stát EU předat informace Evropské komisi, předá tyto informace Evropské komisi rovněž přidružený stát. Totéž platí, pokud mají tyto informace předávat příslušné orgány.

2. Má-li členský stát EU předat informace jednomu nebo více členským státům EU, předá tyto informace rovněž Evropské komisi. Evropská komise předá tyto informace přidruženým státům.

Přidružený stát předá odpovídající informace jednomu nebo více členským státům EU, které je předají Evropské komisi, aby je sdělila všem členským státům EU. Totéž platí, mají-li informace předávat příslušné orgány.

3. V oblastech, které z důvodů naléhavosti vyžadují rychlý pohyb informací, se uplatňují vhodná odvětvová řešení pro zajištění přímé výměny informací.

4. Není-li v této dohodě stanoveno jinak, vykonává Evropská komise své funkce v souvislosti s postupy pro ověřování, informování, oznamování nebo konzultace a podobnými záležitostmi obdobně také ve vztahu k přidruženým státům. Tím nejsou dotčeny články 5, 6 a 10 tohoto rámcového protokolu.

5. Evropská komise a smíšený výbor si vyměňují veškeré informace o ověřování, informování, oznamování nebo konzultaci a podobných záležitostech uvedených v odstavci 4. Každá otázka, která vznikne v této souvislosti, může být předložena smíšenému výboru.

ČLÁNEK 8

Postupy posuzování a sestavování zpráv

Pokud má Evropská komise nebo jiný orgán EU podle právního aktu EU uvedeného v protokolu přidruženého státu vypracovat zprávu, prohlášení nebo jiný podobný dokument, vypracuje současně odpovídající zprávu, prohlášení nebo jiný podobný dokument ve vztahu k přidruženým státům, není-li v této dohodě stanoveno jinak. Evropská komise a přidružené státy se vzájemně konzultují a vyměňují si informace během přípravy svých zpráv, prohlášení nebo jiných podobných dokumentů, jejichž kopie jsou zasílány smíšenému výboru.

ČLÁNEK 9

Zveřejňování informací

1. Má-li členský stát EU podle právního aktu EU uvedeného v protokolu přidruženého státu zveřejnit určité informace o skutečnostech, postupech a podobně, zveřejní takové informace odpovídajícím způsobem rovněž přidružené státy.

2. Mají-li být podle právního aktu EU uvedeného v protokolu přidruženého státu zveřejněny skutečnosti, postupy, zprávy a další obdobné informace v *Úředním věstníku Evropské unie*, zveřejní se v něm rovněž odpovídající informace týkající se přidružených států.

ČLÁNEK 10

Práva a povinnosti

Má se za to, že práva udělená a povinnosti uložené členskými státy EU nebo jejich veřejným subjektům, podnikům nebo jednotlivcům ve vztazích mezi nimi navzájem jsou udělena nebo uložena rovněž přidruženým stranám nebo jejich příslušným orgánům, veřejným subjektům, podnikům nebo jednotlivcům.

ČLÁNEK 11

Odkazy na území

Kdykoli právní akty EU uvedené v protokolech přidružených států zmiňují území Evropské unie, Unie, společného trhu nebo vnitřního trhu, považují se tyto odkazy pro účely této dohody za odkazy na území ve smyslu článku 104 rámcové dohody.

ČLÁNEK 12

Odkazy na státní příslušníky členských států EU

Kdykoli právní akty EU uvedené v protokolech přidruženého státu zmiňují státní příslušníky členských států EU, považují se tyto odkazy pro účely této dohody za odkazy rovněž na státní příslušníky přidružených států.

ČLÁNEK 13

Odkazy na jazyky

Jestliže právní akt EU uvedený v protokolu přidruženého státu členským státům EU nebo jejich veřejným subjektům, podnikům nebo jednotlivcům uděluje práva nebo ukládá povinnosti týkající se používání některého úředního jazyka EU, považují se odpovídající práva a povinnosti týkající se použití některého úředního jazyka smluvních stran za udělená nebo uložená smluvním stranám nebo jejich příslušným orgánům, veřejným subjektům, podnikům nebo jednotlivcům.

ČLÁNEK 14

Vstup v platnost a provádění právních aktů EU

Ustanovení o vstupu v platnost nebo o provádění právních aktů EU uvedených v protokolech přidružených států se pro účely této dohody nepoužijí. Lhůty a data, ve kterých mají přidružené státy uvést v platnost a provést právní akty EU uvedené v protokolech přidružených států, vyplývají z článku 112 rámcové dohody a z ustanovení o přechodných opatřeních obsažených v člancích 3 a 4 tohoto rámcového protokolu.

ČLÁNEK 15

Určení právních aktů EU

Ustanovení, podle nichž je právní akt EU určen členským státům EU, se pro účely této dohody nepoužijí.

RÁMCOVÝ PROTOKOL Č. 2 O STÁVAJÍCÍCH DOHODÁCH

Jak je stanoveno v článku 110 rámcové dohody, smluvní strany se dohodly, že následující stávající dvoustranné dohody, které váží EU na jedné straně a některý přidružený stát na straně druhé, se použijí i po vstupu této dohody v platnost:

- a) Dohoda mezi Evropským společenstvím a Andorrským knížectvím, kterou se stanoví opatření rovnocenná opatřením stanoveným směrnicí Rady 2003/48/ES o zdanění příjmů z úspor ve formě příjmů úrokového charakteru¹, sjednaná v Bruselu dne 15. listopadu 2004 a její doprovodné memorandum o porozumění ve znění Pozměňovacího protokolu k Dohodě mezi Evropským společenstvím a Andorrským knížectvím, kterou se stanoví opatření rovnocenná opatřením stanoveným směrnicí Rady 2003/48/ES o zdanění příjmů z úspor ve formě příjmů úrokového charakteru², sjednaného v Bruselu dne 12. února 2016, a Pozměňovacího protokolu k Dohodě mezi Evropskou unií a Andorrským knížectvím o automatické výměně informací o finančních účtech ke zlepšení dodržování daňových předpisů v mezinárodním měřítku³, sjednaného v Bruselu dne 13. října 2025;

¹ Úř. věst. EU L 359, 4.12.2004, s. 33.

² Úř. věst. EU L 268, 1.10.2016, s. 40.

³ Úř. věst. EU L, 2025/2400, 5.12.2025, ELI:
http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2025/2400/oj.

- b) Dohoda mezi Evropským společenstvím a Republikou San Marino, kterou se stanoví opatření rovnocenná opatřením stanoveným směrnicí Rady 2003/48/ES o zdanění příjmů z úspor ve formě příjmů úrokového charakteru¹, sjednaná v Bruselu dne 7. prosince 2004 a její doprovodné memorandum o porozumění ve znění Pozměňovacího protokolu k Dohodě mezi Evropským společenstvím a Andorrským knížectvím, kterou se stanoví opatření rovnocenná opatřením stanoveným směrnicí Rady 2003/48/ES o zdanění příjmů z úspor ve formě příjmů úrokového charakteru², sjednaného v Bruselu dne 8. prosince 2015, a Pozměňovacího protokolu k Dohodě mezi Evropskou unií a Republikou San Marino o automatické výměně informací o finančních účtech ke zlepšení dodržování daňových předpisů v mezinárodním měřítku³, sjednaného v Bruselu dne 13. října 2025;
- c) Měnová dohoda mezi Evropskou unií a Andorrským knížectvím⁴ sjednaná v Bruselu dne 30. června 2011;
- d) Měnová dohoda mezi Evropskou unií a Republikou San Marino⁵ sjednaná v Bruselu dne 27. března 2012.

¹ Úř. věst. EU L 381, 28.12.2004, s. 33.

² Úř. věst. EU L 346, 31.12.2015, s. 3.

³ Úř. věst. EU L, 2025/2428, 5.12.2025, ELI:
http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2025/2428/oj.

⁴ Úř. věst. EU C 369, 17.12.2011, s. 1.

⁵ Úř. věst. EU C 121, 26.4.2012, s. 5.

RÁMCOVÝ PROTOKOL Č. 3 O FINANČNÍCH SLUŽBÁCH

PREAMBULE

Tento rámcový protokol zohledňuje specifika přidružených států a způsob, jakým by se jejich trhy finančních služeb integrovaly do vnitřního trhu finančních služeb EU a jeho infrastruktury dohledu. S ohledem na to by měla být zavedena zvláštní pravidla a ustanovení pro bezproblémovou integraci trhů.

Předpokládá se, že přijetí postupného přístupu k provádění a uplatňování právních aktů EU poskytne přidruženému státu flexibilitu, aby mohl upřednostnit konkrétní segmenty právních aktů EU, pro které hodlá poskytovat přeshraniční finanční služby nejdříve. Tento přístup umožňuje přidruženému státu postupně přijímat právní akty EU a uplatňovat je postupně s ohledem na své konkrétní podmínky a preference.

Posouzení infrastruktury dohledu přidruženého státu prostřednictvím posouzení přístupu na vnitřní trh EU s finančními službami a následných pravidelných posouzení slouží k hodnocení její účinnosti, spolehlivosti a vhodnosti s ohledem na vlastnosti finančního sektoru přidruženého státu, jako jsou jeho povaha, rozmanitost, velikost a složitost. Spolehlivý rámec dohledu je zásadní pro zajištění integrity a stability vnitřního trhu EU, podporu důvěry mezi účastníky trhu a ochranu zájmů spotřebitelů a investorů. Orgánům dohledu EU je svěřena klíčová úloha při provádění těchto posouzení, která v případě potřeby vyžadují aktivní spolupráci a součinnost příslušných orgánů členských států EU.

S ohledem na specifika Andorry a San Marina a zvláštní způsoby integrace trhu stanovené tímto rámcovým protokolem je nezbytné do něj zahrnout zvláštní opatření a záruky dohledu, které nejsou dotčeny režimy dohledu a zárukami, jimiž se řídí vztahy mezi členskými státy EU a vnitřním trhem jako celkem, a které se od nich liší. Aby se zabránilo zneužívání svobody usazování, mělo by se od finančních subjektů usazených v přidružených státech vyžadovat, aby poskytovaly alespoň část svých služeb v jurisdikci přidružených států. Příslušné orgány přidružených států zabrání vytváření právnických osob s nulovou nebo minimální podstatou, které v jejich jurisdikci nevykonávají žádnou nebo vykonávají jen velmi malou hospodářskou činnost. Tato opatření a záruky dohledu jsou přísně omezeny na tuto dohodu a nemají představovat precedens, přesahovat jejich oblast působnosti ani být uplatňovány v jiných souvislostech,

ČÁST I

OBECNÁ USTANOVENÍ

ČLÁNEK 1

Cíle

Cíle tohoto rámcového protokolu jsou:

- a) zajistit integritu rozšířeného vnitřního trhu EU, transparentnost trhu a ochranu spotřebitelů a investorů a řešit rizika spojená s podvody na spotřebitelích, praním peněz a finanční trestnou činností;
- b) podporovat předcházení potenciálním rizikům pro finanční stabilitu;
- c) vytvořit rámec pro postupné dosažení souladu právních předpisů a právního rámce přidruženého státu s právními akty EU použitelnými v odvětví finančních služeb;
- d) usnadnit postupné rozšíření vnitřního trhu EU s finančními službami na přidružený stát;
- e) podporovat loajální spolupráci v regulaci a dohledu v oblasti finančních služeb mezi EU a přidruženým státem.

ČLÁNEK 2

Definice

Pro účely tohoto rámcového protokolu se rozumějí:

- a) „finančními službami“ služby regulované právními akty EU uvedenými v přílohách IX, XII a XXII každého protokolu přidruženého státu;
- b) „orgány dohledu EU“ Evropský orgán pro bankovníctví (EBA), zřízený nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010¹, Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (EIOPA), zřízený nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1094/2010², Evropský orgán pro cenné papíry a trhy (ESMA), zřízený nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1095/2010³, nebo Orgán pro boj proti praní peněz a financování terorismu (AMLA), zřízený nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1620⁴.

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010 ze dne 24. listopadu 2010 o zřízení Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro bankovníctví), o změně rozhodnutí č. 716/2009/ES a o zrušení rozhodnutí Komise 2009/78/ES (Úř. věst. EU L 331, 15.12.2010, s. 12).

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1094/2010, ze dne 24. listopadu 2010 o zřízení Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění), o změně rozhodnutí č. 716/2009/ES a o zrušení rozhodnutí Komise 2009/79/ES (Úř. věst. EU L 331, 15.12.2010, s. 48).

³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1095/2010 ze dne 24. listopadu 2010 o zřízení Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy), o změně rozhodnutí č. 716/2009/ES a o zrušení rozhodnutí Komise 2009/77/ES (Úř. věst. EU L 331, 15.12.2010, s. 84).

⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1620 ze dne 31. května 2024, kterým se zřizuje Orgán pro boj proti praní peněz a financování terorismu a mění nařízení (EU) č. 1093/2010, (EU) č. 1094/2010 a (EU) č. 1095/2010 (Úř. věst. EU L, 2024/1620, 19.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1620/oj>).

ČLÁNEK 3

Podmínky přístupu na vnitřní trh EU

1. Přidruženému státu je udělen přístup na vnitřní trh EU s finančními službami, jsou-li splněny tyto podmínky:
 - a) kompletní, úplné a účinné provádění a uplatňování všech právních aktů EU vztahujících se na odvětví finančních služeb, která jsou obsažena v přílohách IX, XII a XXII příslušného protokolu přidruženého státu;
 - b) existence a řádné fungování kapacit a opatření v oblasti dohledu nad sektorem finančních služeb a
 - c) uzavření memoranda o porozumění mezi příslušnými orgány přidruženého státu a orgány dohledu EU týkajícího se spolupráce v oblasti dohledu, výměny informací a konzultací.
2. Za účelem posouzení, zda byly splněny podmínky stanovené v odst. 1 písm. a) a b), provede Evropská komise komplexní hodnocení v souladu s částí II tohoto rámcového protokolu. Toto hodnocení zahrnuje přezkum finančního sektoru přidruženého státu, posouzení provádění a uplatňování relevantního právního aktu EU a posouzení infrastruktury dohledu přidruženého státu.

3. Hodnocení podle odstavce 2 tohoto článku se provede na žádost přidruženého státu, jakmile se tento stát přesvědčí, že byly splněny podmínky stanovené v odstavci 1 tohoto článku. Přidružený stát podá svou žádost prostřednictvím podvýboru pro finanční služby zřízeném článkem 20 tohoto rámcového protokolu.

ČLÁNEK 4

Částečný přístup na vnitřní trh EU

1. Přidružený stát se může rozhodnout, že nebude usilovat o přístup na celý vnitřní trh EU s finančními službami, a to tak, že dočasně vyloučí jeden nebo více z těchto segmentů trhu:

- a) bankovníctví;
- b) pojišťovnictví a zajišťovnictví;
- c) správa majetku;
- d) trhy s cennými papíry.

Pro účely prvního pododstavce přidružený stát oznámí Evropské komisi svůj záměr do jednoho roku ode dne vstupu této dohody v platnost a uvede segmenty, které si přeje dočasně vyloučit. Po obdržení tohoto oznámení poskytne Evropská komise přidruženému státu do dvou měsíců odpověď a sdělí mu seznam ustanovení právních aktů EU, která přidružený stát dočasně nebude muset provádět a uplatňovat.

2. V návaznosti na odpověď podle odst. 1 druhého pododstavce tohoto článku přijme smíšený výbor zřízený článkem 76 rámcové dohody rozhodnutí v souladu s článkem 81 rámcové dohody o změně přílohy IX příslušného protokolu přidruženého státu na základě seznamu poskytnutého Evropskou komisí dotčenému přidruženému státu s cílem upřesnit:

- a) seznam ustanovení právních aktů EU, které musí přidružený stát plně provádět a uplatňovat;
- b) seznam ustanovení právních aktů EU, jejichž úplné provádění a uplatňování přidruženým státem je dočasně pozastaveno podle odstavce 1 tohoto článku.

3. Pokud se přidružený stát rozhodne pro výjimku stanovenou v odstavci 1 tohoto článku, použije se článek 3 tohoto rámcového protokolu pouze na ten segment nebo ty segmenty trhu, pro které si přidružený stát přeje získat přístup na trh, a po dobu platnosti této výjimky.

4. Pokud si přidružený stát bude později přát získat přístup na vnitřní trh EU v jednom nebo více segmentech, pro které původně požádal o výjimku podle odstavce 1 tohoto článku, náležitě o svém záměru informuje Evropskou komisí. Smíšený výbor změní přílohu IX příslušného protokolu přidruženého státu v souladu s článkem 81 rámcové dohody s cílem aktualizovat seznam použitelných ustanovení právních aktů EU. Ustanovení právních aktů EU, na která se již nevztahuje výjimka stanovená v odstavci 1 tohoto článku, musí přidružený stát řádně provést a uplatňovat předtím, než získá na příslušný segment nebo segmenty přístup. Hodnocení podle čl. 3 odst. 2 tohoto rámcového protokolu se provádí pokaždé, když se přidružený stát rozhodne usilovat o přístup na další segment trhu.

5. Výjimka stanovená v odstavci 1 tohoto článku nesmí trvat déle než patnáct let ode dne vstupu této dohody v platnost. Nejpozději jeden rok před koncem maximální doby trvání výjimky změří přidružené strany přílohu IX protokolu přidruženého státu s cílem zajistit, aby přidružený stát provedl a uplatňoval všechna relevantní ustanovení právních aktů EU přede dnem skončení platnosti této výjimky. Šest měsíců před uplynutím této doby přidružený stát zcela, úplně a účinně provede a uplatní všechna ustanovení právních aktů EU pro odvětví finančních služeb. Hodnocení podle čl. 3 odst. 2 tohoto rámcového protokolu posoudí, zda přidružený stát zcela, úplně a účinně provedl a uplatňuje všechna ustanovení právních aktů EU pro odvětví finančních služeb, jak je stanoveno v tomto odstavci.

ČLÁNEK 5

Akční plán pro provádění a uplatňování právních aktů EU

1. Před získáním přístupu na vnitřní trh EU s finančními službami nebo na jeden či více jeho segmentů připraví přidružený stát akční plán a harmonogram s cílem dosáhnout provádění a uplatňování relevantního právního aktu EU pro odvětví finančních služeb nebo pro jeden či více jeho segmentů trhu.
2. Přidružený stát oznámí Evropské komisi prostřednictvím podvýboru pro finanční služby přijetí akčního plánu a jeho případné významné změny. Přidružený stát může poskytovat následné zprávy vyplývající z akčního plánu.

3. V souladu s čl. 3 odst. 3 tohoto rámcového protokolu určí přidružený stát na základě svého akčního plánu podle vlastního uvážení vhodný okamžik pro podání žádosti Evropské komisi o provedení hodnocení, které je potřebné k získání přístupu na vnitřní trh EU.

ČLÁNEK 6

Vstup v platnost přístupu na trh

1. Poté, co Evropská komise přijme kladné doporučení podle čl. 11 odst. 3 tohoto rámcového protokolu, že jsou splněny všechny nezbytné podmínky článku 3 tohoto rámcového protokolu, a na základě doporučení podvýboru pro finanční služby přijme smíšený výbor rozhodnutí o rozšíření přístupu na jeden nebo více segmentů vnitřního trhu EU s finančními službami pro daný přidružený stát.
2. Rozhodnutí uvedené v odstavci 1 nabývá účinku prvním dnem měsíce následujícího po dni, kdy je smíšený výbor přijme.
3. Během doby platnosti výjimky uvedené v čl. 4 odst. 1 tohoto rámcového protokolu začne přístup hospodářských subjektů EU na finanční trh přidruženého státu dnem, kdy nabude účinku rozhodnutí smíšeného výboru, kterým se přidruženému státu povoluje přístup na jeden nebo více segmentů vnitřního trhu EU s finančními službami. Tento přístup na trh je omezen na segment nebo segmenty uvedené ve zmíněném rozhodnutí.

ČLÁNEK 7

Místní poskytování služeb v přidruženém státě

1. Orgány dohledu přidruženého státu zajistí, aby poskytovatelé finančních služeb usazení na jejich území vykonávali podstatnou část své činnosti v jejich jurisdikcích a obsluhovali jejich trhy. Zakáží, aby se v jejich jurisdikci usazovali poskytovatelé bez aktivní obchodní činnosti nebo významných aktiv.
2. Dodržování povinnosti stanovené v odstavci 1 se sleduje v rámci sledování infrastruktury dohledu přidruženého státu podle článku 13 tohoto rámcového protokolu.

ČÁST II

HODNOCENÍ ZA ÚČELEM ZÍSKÁNÍ PŘÍSTUPU NA VNITŘNÍ TRH EU

ČLÁNEK 8

Přezkum finančního sektoru přidruženého státu

1. Pod dohledem Evropské komise provedou příslušné orgány dohledu EU a Jednotný výbor pro řešení krizí, zřízený nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 806/2014¹, ve svých oblastech působnosti vymezených právem EU, přezkum finančního sektoru přidruženého státu takto:

- a) přidružený stát poskytne každému relevantnímu orgánu dohledu EU a Jednotnému výboru pro řešení krizí:
 - i) podrobný popis svého finančního sektoru, včetně seznamu poskytovatelů finančních služeb, kterým bylo uděleno povolení nebo kteří jsou registrováni, a jejich právní formy, totožnosti jejich ředitelů, totožnosti a státní příslušnosti jejich akcionářů, vztahů ve skupině a ekonomického významu (celková bankovní aktiva, spravovaná aktiva, celkové pojistné);
 - ii) veškeré doplňující informace, které kterýkoli relevantní orgán dohledu EU a Jednotný výbor pro řešení krizí požadují pro dokončení tohoto přezkumu podle tohoto článku;

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 806/2014 ze dne 15. července 2014, kterým se stanoví jednotná pravidla a jednotný postup pro řešení krize úvěrových institucí a některých investičních podniků v rámci jednotného mechanismu pro řešení krizí a Jednotného fondu pro řešení krizí a mění nařízení (EU) č. 1093/2010 (Úř. věst. EU L 225, 30.7.2014, s. 1).

- b) každý relevantní orgán dohledu EU provede přezkumy rozvah a přezkumy kvality aktiv v bankovním a pojišťovacím sektoru na základě své metodiky ve spolupráci s relevantními příslušnými orgány přidruženého státu;
 - c) existenci, strukturu a kvalitu systému pojištění vkladů, systému záruk pojištění a systému řešení krize posuzují relevantní orgán dohledu EU a Jednotný výbor pro řešení krizí v souladu s relevantním právem EU.
2. Při provádění tohoto přezkumu podle tohoto článku mohou orgány dohledu EU a Jednotný výbor pro řešení krizí ve vhodném případě využít pomoci třetích stran na vnitrostátní nebo mezinárodní úrovni.
3. Náklady spojené s přezkumem podle tohoto článku nese přidružený stát.

ČLÁNEK 9

Posouzení provádění a uplatňování právních aktů EU přidruženým státem

1. EU posoudí úplnost a soulad právních předpisů a právního rámce přidruženého státu s relevantním právním aktem EU. Posuzuje zejména dodržování ustanovení právních aktů EU, která se vztahují na:
- a) celý vnitřní trh finančních služeb EU bez jakéhokoli rozlišování, zejména v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu, a
 - b) konkrétní segment nebo segmenty vnitřního trhu EU s finančními službami podle čl. 4 odst. 1 tohoto rámcového protokolu.

2. Soulad právních předpisů a regulačního rámce přidruženého státu s příslušným právním aktem EU lze posoudit s pomocí třetích stran na vnitrostátní nebo mezinárodní úrovni. Evropská komise vymezí mandát pro posouzení souladu a informuje přidružený stát o příslušném zadávacím řízení a jeho výsledcích.
3. Náklady spojené s posouzením podle tohoto článku nese přidružený stát.

ČLÁNEK 10

Posouzení infrastruktury dohledu přidruženého státu

1. Posouzení infrastruktury dohledu přidruženého státu se vztahuje na nezávislost, spolehlivost, účinnost a efektivnost rámce dohledu přidruženého státu. Toto posouzení se týká rovněž dohledu nad bojem proti praní peněz v přidruženém státě, včetně existence a řádného fungování finanční zpravodajské jednotky.
2. Posouzení uvedené v odstavci 1 provádí každý relevantní orgán dohledu EU ve spolupráci s relevantními příslušnými orgány členských států EU. Každý relevantní orgán dohledu EU stanoví kritéria a metodiku tohoto posouzení a informují o nich Evropskou komisi a přidružený stát. Kritéria a metodika pro toto posouzení musí odrážet použitelné právo EU upravující spolehlivost, účinnost a efektivnost příslušného rámce dohledu.

3. Při provádění posouzení podle odstavce 1 mohou orgány dohledu EU ve vhodném případě využít pomoci třetích stran na vnitrostátní nebo mezinárodní úrovni.

4. Náklady spojené s posouzením podle tohoto článku nese přidružený stát.

ČLÁNEK 11

Výsledek hodnocení

1. Po dokončení přezkumu finančního sektoru přidruženého státu podle článku 8 tohoto rámcového protokolu vydají každý relevantní orgán dohledu EU a Jednotný výbor pro řešení krizí stanovisko pro Evropskou komisi, v němž poskytnou posouzení finančního sektoru přidruženého státu.

2. Po dokončení posouzení infrastruktury dohledu přidruženého státu uvedeného v článku 10 tohoto rámcového protokolu vydají každý relevantní orgán dohledu EU stanovisko pro Evropskou komisi, v němž poskytnou posouzení rámce dohledu přidruženého státu.

3. Evropská komise s ohledem na stanoviska podle odstavců 1 a 2 tohoto článku, jakož i na posouzení provádění a uplatňování právních aktů EU podle článku 9 tohoto rámcového protokolu, vydá doporučení podvýboru pro finanční služby.

Doporučení uvedené v prvním podstavci tohoto odstavce určí, zda má být přidruženému státu poskytnut přístup na vnitřní trh EU s finančními službami nebo na jeden či více jeho segmentů, přičemž berou v úvahu tyto hlediska:

- a) pokud přezkumy rozvahy nebo přezkumy kvality aktiv podle čl. 8 odst. 1 písm. b) tohoto rámcového protokolu zjistí rizika pro řádné fungování vnitřního trhu EU, přístup na odpovídající segment nebo segmenty vnitřního trhu EU s finančními službami se neposkytne, dokud tato rizika nebudou náležitě odstraněna;
- b) pokud je posouzení systému pojištění vkladů, systému záruk pojištění nebo prostředků pro řešení krize podle čl. 8 odst. 1 písm. c) tohoto rámcového protokolu negativní, přístup na segment bankovníctví nebo na segment pojišťovnictví a zajišťovnictví se neposkytne, dokud nebudou tyto nedostatky náležitě odstraněny;
- c) pokud se při posouzení provádění a uplatňování práva EU zjistí nedostatky v jedné nebo více oblastech, přístup na odpovídající segment nebo segmenty vnitřního trhu EU s finančními službami uvedené v čl. 4 odst. 1 tohoto rámcového protokolu se neposkytne, dokud tyto nedostatky nebudou náležitě odstraněny;
- d) pokud posouzení infrastruktury dohledu přidruženého státu odhalí nedostatky, přístup na odpovídající segment nebo segmenty vnitřního trhu EU s finančními službami uvedené v čl. 4 odst. 1 tohoto rámcového protokolu se neposkytne, dokud tyto nedostatky nebudou náležitě odstraněny.

4. Pokud je doporučení Evropské komise podle odstavce 3 negativní, oznámí Evropská komise podvýboru pro finanční služby pokyny a opatření, která má přidružený stát přijmout k odstranění zjištěných nedostatků. Přidružený stát nemůže podat novou žádost o hodnocení za účelem získání přístupu na trh dříve než po jednom roce od oznámení těchto pokynů a opatření Evropskou komisí. Při podání nové žádosti přidružený stát předloží důkazy o dodržování předepsaných pokynů a o provedení požadovaných opatření.

ČÁST III

SLEDOVÁNÍ

ČLÁNEK 12

Sledování provádění a uplatňování právních aktů EU přidruženým státem

1. Poté, co smíšený výbor v souladu s článkem 6 tohoto rámcového protokolu rozšíří přístup na vnitřní trh EU s finančními službami nebo na jeden či více jeho segmentů pro přidružený stát, je pokračující soulad právních předpisů a právního rámce přidruženého státu s relevantním právním aktem EU i nadále předmětem hodnocení Evropské komise po celou dobu trvání přístupu na trh. Sledování se provádí v souladu s článkem 9 tohoto rámcového protokolu.
2. Evropská komise předloží výsledky následného sledování, včetně případných doporučení k řešení problémů zjištěných v průběhu sledování, podvýboru pro finanční služby. Přidružený stát provede tato doporučení ve lhůtách v nich stanovených.

3. Pokud budou při sledování provádění a uplatňování právních aktů EU zjištěny významné nedostatky v jedné nebo více oblastech, má EU právo pozastavit uplatňování tohoto rámcového protokolu ve vztahu k dotčenému segmentu nebo segmentům finančních služeb. Podmínky a postup takového pozastavení jsou stanoveny v článcích 18 a 19 tohoto rámcového protokolu.
4. Náklady spojené s pravidelným sledováním podle tohoto článku nese přidružený stát.

ČLÁNEK 13

Sledování infrastruktury dohledu přidruženého státu

1. Poté, co Smíšený výbor v souladu s článkem 6 tohoto rámcového protokolu rozšíří přístup na vnitřní trh EU s finančními službami nebo na jeden či více jeho segmentů pro přidružený stát, provede se posouzení infrastruktury dohledu přidruženého státu v souladu s článkem 10 tohoto rámcového protokolu. Toto posouzení se provádí každé dva roky, pokud Evropská komise nestanoví jinak.
2. Evropská komise předloží výsledky posouzení, včetně veškerých doporučení vypracovaných relevantními orgány dohledu EU za účelem řešení problémů zjištěných v průběhu sledování, podvýboru pro finanční služby.
3. Přidružený stát provede doporučení uvedená v odstavci 2 ve lhůtách v nich stanovených. Relevantní orgány dohledu EU kontrolují, zda byla tato doporučení plně provedena.

4. Pokud přidružený stát nenapraví nedostatky zjištěné v doporučeních pro posouzení ve stanovené lhůtě, má EU právo pozastavit uplatňování tohoto rámcového protokolu ve vztahu k dotčenému segmentu nebo segmentům finančních služeb. Podmínky a postup takového pozastavení jsou stanoveny v článcích 18 a 19 tohoto rámcového protokolu.

5. Náklady spojené s pravidelným sledováním podle tohoto článku nese přidružený stát.

ČÁST IV

SPOLUPRÁCE S ORGÁNY DOHLEDU EU

ČLÁNEK 14

Orgány dohledu EU – obecné zásady pravomoci

1. Orgány dohledu EU jsou ve vztahu k odvětví finančních služeb a příslušným orgánům přidruženého státu vybaveny všemi pravomocemi, které jim svěřují jejich zřizovací nařízení, příslušné odvětvové právní předpisy EU a články 8, 10, 11, 13 a 15 tohoto rámcového protokolu.
2. Pravomoci orgánů dohledu EU zahrnují pravomoc přijímat rozhodnutí a doporučení určená poskytovatelům finančních služeb nebo příslušným orgánům přidruženého státu, pokud je to nezbytné k zajištění řádného fungování vnitřního trhu EU, ochrany spotřebitelů, investorů a dalších relevantních zúčastněných stran nebo k zajištění stability a integrity vnitřního trhu EU. Tyto pravomoci se vykonávají po konzultaci s orgány finančního dohledu přidruženého státu.
3. Přidružený stát zajistí, aby orgány dohledu EU mohly účinně vykonávat své pravomoci v jeho jurisdikci, a odpovídajícím způsobem přispívá na jejich rozpočtové potřeby. Příslušné orgány přidruženého státu spolupracují s orgány dohledu EU při výkonu jejich pravomocí v jejich jurisdikci a přijímají veškerá nezbytná opatření k zajištění účinného a jednotného prosazování všech rozhodnutí a doporučení přijatých orgány dohledu EU.

4. Pokud orgány dohledu EU vykonávají přímý dohled nebo mají pravomoci k přímému zásahu podle svých zakládajících právních aktů, relevantních odvětvových právních předpisů EU a tohoto rámcového protokolu, jsou jimi přijatá rozhodnutí právně závazná a přímo použitelná v jurisdikci přidruženého státu, aniž by bylo nutné potvrzení příslušným orgánem přidruženého státu.

ČLÁNEK 15

Orgány dohledu EU – mimořádné pravomoci

1. V případě nepříznivého vývoje ve finančním sektoru přidruženého státu, který by mohl způsobit významnou finanční újmu zákazníkům nebo spotřebitelům nebo ohrozit řádné fungování a integritu finančních trhů nebo stabilitu či integritu finančního systému EU nebo jednoho či více jejích členských států jako celku nebo části, má každý orgán dohledu EU pravomoc požádat relevantní příslušný orgán přidruženého státu, aby přijal okamžitá opatření k náležitému řešení dané hrozby v oznámené lhůtě.

2. Pokud kterýkoli orgán dohledu EU zjistí, že dotčené příslušné orgány přidruženého státu nepřijaly opatření k řešení hrozby v oznámené lhůtě nebo že přijatá opatření danou hrozbu náležitě neřeší, má v těchto výjimečných mimořádných situacích pravomoc za podmínek stanovených v příslušných odvětvových právních předpisech EU, zejména v čl. 9 odst. 5 nařízení (EU) č. 1093/2010, čl. 9 odst. 5 nařízení (EU) č. 1094/2010 a čl. 9 odst. 5 nařízení (EU) č. 1095/2010, přijmout vůči poskytovatelům finančních služeb usazeným v přidruženém státě tato rozhodnutí:

a) dočasně zakázat nebo omezit uvádění na trh, distribuci nebo prodej určitých finančních nástrojů, produktů nebo finančních nástrojů či produktů s určitými stanovenými rysy nebo druhy finanční činnosti či praktiky, jako je zákaz upisování nových obchodů nebo najímání nových klientů, v případě obav souvisejících s chováním nebo obezřetností, nebo

b) dočasně zakázat nebo omezit určitý druh finanční činnosti nebo praktiky, včetně volného nakládání s aktivy.

3. Nebude-li vyhověno rozhodnutí uvedenému v odstavci 2 tohoto článku, přijme příslušný orgán dohledu EU rozhodnutí o uložení pokuty správní povahy poskytovateli finančních služeb se sídlem v přidruženém státě. Smíšené výbory zřízené článkem 76 rámcové dohody přijmou podrobná koordinovaná pravidla týkající se:

a) kritéria pro určení výše uložené pokuty a její horní hranice;

b) postup pro výkon pravomoci ukládat pokuty;

c) použitelné promlčecí lhůty pro ukládání a vymáhání pokut.

4. Každý relevantní orgán dohledu EU, jednáje za podmínek stanovených relevantními právními předpisy EU, přijme rozhodnutí určené příslušnému orgánu přidruženého státu o pozastavení licence udělené poskytovateli finančních služeb v případě porušení práva EU, podvodné činnosti nedodržování právních předpisů o boji proti praní peněz a financování terorismu, nedodržování požadavků na způsobilost a bezúhonnost nebo nesprávné chování vůči klientům nebo potenciálním klientům poskytovatele finančních služeb.

5. Rozhodnutí podle odstavců 2 až 4 jsou právně závazná a přímo použitelná v jurisdikci přidruženého státu.

ČLÁNEK 16

Úloha přidruženého státu

Příslušné orgány přidruženého státu mají při práci orgánů dohledu EU a jejich rady orgánů dohledu stejná práva a povinnosti jako příslušné orgány členských států EU, s výjimkou hlasovacího práva a s omezením na rozhodnutí, která jsou přímo určena jejich finančnímu sektoru nebo orgánům.

ČLÁNEK 17

Spolupráce v oblasti boje proti praní peněz

Přidružený stát zajistí plnou spolupráci s určenými orgány EU a členských států EU pro boj proti praní peněz a s každým jejich nástupnickým orgánem nebo orgány.

ČÁST V

OCHRANNÁ OPATŘENÍ EU

ČLÁNEK 18

Ochranná opatření – zásady

1. EU může dočasně pozastavit uplatňování tohoto rámcového protokolu ve vztahu k dotčenému segmentu nebo segmentům finančních služeb, pokud:
 - a) při sledování podle článku 12 tohoto rámcového protokolu byly zjištěny závažné nedostatky v provádění a uplatňování právních aktů EU;
 - b) v průběhu sledování podle článku 13 tohoto rámcového protokolu byly zjištěny významné nedostatky v dohledovém rámci přidruženého státu;
 - c) příslušné orgány přidruženého státu neposkytují dostatečnou spolupráci v boji proti nesrovnalostem, podvodům, zneužívání, praní peněz a financování terorismu, a to i v případě nedodržení rozhodnutí přijatých orgány dohledu EU podle článku 15 tohoto rámcového protokolu;
 - d) došlo k obcházení nebo závažnému porušení právních aktů EU v oblasti finančních služeb.

2. Dočasné pozastavení se přijímá za podmínek a postupem podle článku 19 tohoto rámcového protokolu.

ČLÁNEK 19

Ochranná opatření – postupy

1. Odchylně od článku 90 rámcové dohody, pokud se EU domnívá, že nastala jedna nebo více situací uvedených v čl. 18 odst. 1 tohoto rámcového protokolu, oznámí to přidruženému státu a postoupí záležitost smíšenému výboru.

2. Smíšený výbor se sejde neprodleně a nejpozději jeden měsíc po postoupení záležitosti. Přidružené strany poskytnou smíšenému výboru všechny užitečné informace, aby bylo možné situaci důkladně prozkoumat. Smíšený výbor prozkoumá všechny možnosti, které umožňují nalézt řešení v souladu s touto dohodou, a v případě potřeby může za tímto účelem přijmout jakékoli rozhodnutí.

3. Pokud smíšený výbor nenalezne řešení situací uvedených v čl. 18 odst. 1 do tří měsíců ode dne svého prvního zasedání podle odstavce 2, oznámí EU přidruženému státu svůj návrh řešení zjištěného problému.

4. Pokud přidružený stát do tří měsíců nedodrží řešení navržené EU, pozastaví EU uplatňování tohoto rámcového protokolu ve vztahu k dotčenému segmentu nebo segmentům finančních služeb, dokud přidružený stát nenapraví nedostatek zjištěný EU. Přidružené strany budou pokračovat v pravidelném dialogu s cílem nalézt společně přijatelné řešení.

5. Po pozastavení uplatňování tohoto rámcového protokolu v souladu s odstavcem 4 se přidružený stát může obrátit na Soudní dvůr EU. Pokud přidružený stát zamýšlí podat žalobu k Soudnímu dvoru EU podle tohoto odstavce, neprodleně o tom písemně uvědomí EU a poskytne jí všechny relevantní informace.

ČÁST VI

INSTITUCIONÁLNÍ USTANOVENÍ

ČLÁNEK 20

Podvýbory pro finanční služby

1. Odchylně od čl. 76 odst. 8 první věty rámcové dohody se zřizují dva podvýbory pro finanční služby mezi:
 - a) EU, zastoupenou Evropskou komisí, a Andorrou, zastoupenou svým orgánem odpovědným za politiku finančních služeb, a
 - b) EU, zastoupenou Evropskou komisí, a San Marinem, zastoupeným svým orgánem odpovědným za politiku finančních služeb.

Pro účely tohoto rámcového protokolu se jakýkoli odkaz na podvýbor pro finanční služby považuje za odkaz na kterýkoli z podvýborů pro finanční služby uvedených v písmenech a) a b).

2. Podvýbory pro finanční služby vykonávají následující funkce:
 - a) dohlíží na provádění tohoto rámcového protokolu, jak je uplatňován prostřednictvím protokolů přidružených států a příslušných ustanovení příloh IX, XII a XXII těchto protokolů přidružených států;

- b) formulují následující doporučení pro smíšené výbory:
 - i) doporučení změnit přílohu IX protokolů přidružených států v souladu s článkem 81 rámcové dohody;
 - ii) doporučení rozšířit přístup na vnitřní trh EU pro finanční služby nebo jeden či více jeho segmentů v souladu s článkem 6 tohoto rámcového protokolu;
 - iii) další doporučení;
 - c) v případě potřeby formulují doporučení výboru pro přidružení;
 - d) přebírají všechny další funkce a povinnosti, které jim byly svěřeny jinými články tohoto rámcového protokolu.
3. Evropská komise může přizvat orgány dohledu EU k účasti na zasedáních podvýboru pro finanční služby k potřebným technickým diskusím.
4. V případech, kdy se změny příloh IX každého protokolu přidruženého státu týkají obou přidružených států, provádějí podvýbory pro finanční služby svou práci na společných zasedáních na základě koordinovaných návrhů.
5. Podvýbory pro finanční služby zasedají každý rok nebo v jakýchkoli jiných odstupech, které určí jejich členové. Zasedání mohou probíhat prostřednictvím jakýchkoli technologických prostředků, které mají přidružené strany k dispozici.

ČÁST VII

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

ČLÁNEK 21

Činnost centrálních bank a měnových orgánů

Žádné ustanovení této dohody se nevztahuje na činnosti prováděné orgány veřejné moci, centrálními bankami, měnovými orgány nebo jinými subjekty vlastněnými nebo kontrolovanými přidruženou stranou při provádění měnové nebo kurzové politiky.

RÁMCOVÝ PROTOKOL Č. 4
O PROVÁDĚNÍ PRAVIDEL HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE PLATNÝCH PRO PODNIKY

ČLÁNEK 1

Pokud jde o dohody, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě existující ke dni vstupu této dohody v platnost a spadající do působnosti čl. 38 odst. 1 rámcové dohody, zákaz v něm stanovený se nepoužije ode dne vstupu této dohody v platnost, pokud jsou tyto dohody, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě změněny do dvanácti měsíců ode dne vstupu této dohody v platnost tak, aby splňovaly podmínky obsažené ve skupinových výjimkách stanovených v příloze XIV protokolu o přidružených státech.

ČLÁNEK 2

Pokud jde o dohody, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě existující ke dni vstupu této dohody v platnost a spadající do působnosti čl. 38 odst. 1 rámcové dohody, zákaz v něm stanovený se nepoužije ode dne vstupu této dohody v platnost, pokud jsou tyto dohody, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě změněny do dvanácti měsíců ode dne vstupu této dohody v platnost tak, aby se na ně tento zákaz již nevztahoval.

RÁMCOVÝ PROTOKOL Č. 5 O SPOLUPRÁCI V OBLASTI STATISTIKY

ČLÁNEK 1

Předmět

1. Tento rámcový protokol se vztahuje na spolupráci mezi přidruženými stranami v oblasti statistiky, jejímž účelem je zajistit sestavování a šíření souvislých a porovnatelných statistických informací, které budou použity k popisu a sledování všech politik v oblasti hospodářství, sociálních věcí a životního prostředí s významem pro jejich spolupráci.
2. Pro účely odstavce 1 přidružené strany vyvíjejí a používají harmonizované metody, definice, klasifikace, společné programy a postupy upravující statistickou práci na vhodných úrovních správy a v souladu s tímto rámcovým protokolem.
3. Tvorba statistik přidruženými stranami musí být nestranná, spolehlivá, objektivní, vědecky nezávislá, nákladově efektivní a důvěrná. Tvorba statistik nesmí znamenat nadměrnou zátěž pro hospodářské subjekty.

ČLÁNEK 2

Podvýbory pro statistiku

1. Odchylně od čl. 76 odst. 8 první věty rámcové dohody se zřizují dva podvýbory pro statistiku mezi:
 - a) EU, zastoupenou Evropskou komisí, a Andorrou, zastoupenou svými orgány odpovědnými za spolupráci v oblasti statistiky, a
 - b) EU, zastoupenou Evropskou komisí, a San Marinem, zastoupeným svými orgány odpovědnými za spolupráci v oblasti statistiky.

Pro účely tohoto rámcového protokolu se jakýkoli odkaz na podvýbor pro statistiku považuje za odkaz na kterýkoli z podvýborů pro statistiku uvedených v písmenech a) a b).

2. Podvýbory pro statistiku odpovídají za správu tohoto rámcového protokolu a zajišťují jeho řádné provádění. Za tímto účelem vydávají doporučení a přijímají rozhodnutí v případech stanovených tímto rámcovým protokolem. Podvýbory pro statistiku přijímají svá rozhodnutí na základě vzájemné dohody.

3. Podvýbory pro statistiku a Výbor pro Evropský statistický systém, zřízený nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009¹, organizují své úkoly pro účely tohoto rámcového protokolu na společných zasedáních.
4. Podvýbory pro statistiku se scházejí podle potřeby. Kterákoli přidružená strana může požádat o zasedání podvýboru pro statistiku. Podvýbory pro statistiku se mohou rozhodnout zřídit pracovní skupiny, které jim mohou pomoci při plnění jejich úkolů.
5. Přidružená strana může kdykoli předložit podvýboru pro statistiku záležitost týkající se tohoto rámcového protokolu.
6. V každém rozhodnutí podvýboru pro statistiku se uvede datum jeho provedení. Toto rozhodnutí se v případě potřeby předloží ke schválení v souladu s jednacím řádem podvýboru pro statistiku a tento podvýbor pro statistiku je uvede v účinnost v souladu se svým jednacím řádem.

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 ze dne 11. března 2009 o evropské statistice a zrušení nařízení (ES, Euratom) č. 1101/2008 o předávání údajů, na které se vztahuje statistická důvěrnost, Statistickému úřadu Evropských společenství, nařízení Rady (ES) č. 322/97 o statistice Společenství a rozhodnutí Rady 89/382/EHS, Euratom, kterým se zřizuje Výbor pro statistické programy Evropských společenství (Úř. věst. EU L 87, 31.3.2009, s. 164).

ČLÁNEK 3

Spolupráce v oblasti statistiky

1. Evropský statistický program uvedený v článku 13 nařízení (ES) č. 223/2009 tvoří rámec pro statistické akce, které má každý z přidružených států provádět v příslušných obdobích, jichž se Evropský statistický program týká. Za relevantní pro spolupráci v oblasti statistiky stanovenou v tomto rámcovém protokolu se považují všechny hlavní oblasti a statistická témata evropského statistického programu, přičemž jsou otevřeny plné účasti každého přidruženého státu.
2. Konkrétní roční statistické programy EU a přidruženého státu (roční statistický program EU/Andorra a roční statistický program EU / San Marino) vypracovávají každoročně podvýbory pro statistiku jako podskupinu ročního pracovního programu vypracovaného Evropskou komisí v souladu s kapitolou III nařízení (ES) č. 223/2009 a souběžně s ním. Každý konkrétní roční statistický program EU a přidruženého státu schvaluje podvýbor pro statistiku. Tyto programy uvádějí zejména akce v rámci příslušných témat ročního statistického programu, které mají prioritu pro příslušnou statistickou spolupráci mezi EU a přidruženým státem během programového období.
3. Statistické informace z přidružených států jsou předávány Eurostatu, který je uchovává, zpracovává a šíří. Za tímto účelem národní statistické úřady přidružených států úzce spolupracují s Eurostatem s cílem zajistit řádné předávání údajů z přidružených států a jejich šíření různým skupinám uživatelů prostřednictvím běžných kanálů šíření jako součást statistik EU nebo přidružených států. Zpracování statistik přidružených států se řídí nařízením (ES) č. 223/2009.

4. Podvýbor pro statistiku přezkoumá pokrok dosažený v rámci příslušných statistických opatření EU nebo přidruženého státu. Zejména posoudí, zda bylo dosaženo cílů, priorit a opatření naplánovaných na první tři roky provádění tohoto rámcového protokolu. Rovněž posoudí, zda obsah přílohy XXI příslušného protokolu přidruženého státu náležitě odráží význam uvedený v čl. 1 odst. 1 tohoto rámcového protokolu.

ČLÁNEK 4

Účast

1. Subjekty usazené v přidružených státech jsou oprávněny se účastnit zvláštních programů EU řízených Eurostatem se stejnými smluvními právy a povinnostmi, jaké mají subjekty usazené v EU.
2. Národní odborníci z přidružených států mohou být vysláni do Evropské komise (Eurostatu). Náklady spojené s vysláním takových národních odborníků do Evropské komise (Eurostatu), včetně platů, nákladů na sociální zabezpečení, důchodů, denních příspěvků a příspěvků na cestu, nese plně přidružený stát, který je vyslal.
3. Subjekty usazené v EU jsou oprávněny se účastnit zvláštních programů řízených národními statistickými úřady přidružených států se stejnými smluvními právy a povinnostmi, jaké mají subjekty usazené v přidružených státech.

ČLÁNEK 5

Jiné formy spolupráce

1. Převod technologií v oblasti statistiky mezi národními statistickými úřady přidružených států a Eurostatem je možný na základě vzájemné dohody.
2. Aniž jsou dotčena zvláštní ustanovení a ujednání obsažená v kapitole 19 přílohy XI každého protokolu přidruženého státu, mohou si přidružené strany vyměňovat jakékoli informace v oblasti statistiky.
3. Národní statistické úřady přidružených stran mohou mezi sebou provádět výměnné pobyty úředníků. Národní statistické úřady členských států EU rovněž mohou provádět výměnné pobyty s úředníky přidružených států. Podmínky těchto výměnných pobytů mezi sebou dojednávají přímo zúčastněné národní statistické úřady.

ČLÁNEK 6

Finanční ustanovení

1. Přidružené státy každoročně finančně přispívají na evropský statistický program, aby pokryly veškeré náklady na svou účast.
2. Pravidla pro finanční příspěvek přidružených států jsou stanovena v článku 68 rámcové dohody.

RÁMCOVÝ PROTOKOL Č. 6 O ROZHODČÍCH ŘÍZENÍCH

KAPITOLA 1

PŘEDBĚŽNÁ USTANOVENÍ

ČLÁNEK 1

Oblast působnosti

Pokud některá z přidružených stran předloží spor k rozhodčímu řízení v souladu s čl. 90 odst. 8, čl. 97 odst. 9 nebo čl. 98 odst. 6 rámcové dohody, použije se tento rámcový protokol.

ČLÁNEK 2

Definice

Pro účely tohoto rámcového protokolu se rozumí:

- a) „žalující stranou“ přidružená strana, která předkládá spor k rozhodčímu řízení v souladu s čl. 90 odst. 8, čl. 97 odst. 9 nebo čl. 98 odst. 6 rámcové dohody;

- b) „žalovanou stranou“ přidružená strana, která přijala:
- i) kompenzační opatření uvedená v čl. 90 odst. 7 rámcové dohody;
 - ii) ochranná opatření uvedená v čl. 97 odst. 1 rámcové dohody;
 - iii) mimořádná ochranná opatření uvedená v čl. 97 odst. 5 rámcové dohody;
 - iv) vyrovnávací opatření uvedená v čl. 97 odst. 8 rámcové dohody;
 - v) ochranná opatření uvedená v čl. 98 odst. 1 rámcové dohody
- nebo
- vi) vyrovnávací opatření uvedená v čl. 98 odst. 5 rámcové dohody;
- c) „zástupcem přidružené strany“ úředník přidružené strany nebo osoba jí jmenovaná, která zastupuje tuto přidruženou stranu pro účely sporu podle čl. 90 odst. 8, čl. 97 odst. 9 nebo čl. 98 odst. 6 rámcové dohody;
- d) „poradcem“ osoba určená přidruženou stranou, aby jí radila nebo pomáhala v řízení před rozhodčím tribunálem;
- e) „asistentem“ osoba, která za podmínek svého jmenování a pod vedením a kontrolou člena rozhodčího tribunálu provádí pro tohoto člena výzkum nebo je mu nápomocna;

- f) „kandidátem“ osoba, jejíž jméno je uvedeno na seznamu uvedeném v článku 4 tohoto rámcového protokolu a o níž se podle uvedeného článku uvažuje jako o možném členovi rozhodčího tribunálu.

ČLÁNEK 3

Soudní kancelář a kancelářská podpora

Na písemnou žádost přidružených stran nebo rozhodčího tribunálu působí Mezinárodní úřad Stálého rozhodčího soudu (dále jen „Stálý rozhodčí soud“) jako soudní kancelář a poskytuje rozhodčímu tribunálu odpovídající kancelářskou podporu.

ČLÁNEK 4

Seznam osob, které jsou ochotny a schopny pracovat jako členové rozhodčího tribunálu

1. Každý smíšený výbor sestaví seznam patnácti osob, které jsou ochotny a schopny pracovat jako členové rozhodčího tribunálu. Za tímto účelem každá přidružená strana jmenuje pět osob. Přidružené strany rovněž společně jmenují pět osob, které mají zastávat funkci předsedy rozhodčího tribunálu. Smíšené výbory zajistí, aby tyto seznamy vždy splňovaly požadavky uvedené v odstavci 2.

2. Seznamy sestavené v souladu s odstavcem 1 zahrnují pouze osoby, které poskytují veškeré záruky nezávislosti, které splňují všechny požadavky nezbytné k výkonu nejvyšších soudních funkcí v jejich zemích nebo jsou obecně uznávanými znalci práva a které mají odborné znalosti a zkušenosti v oblasti práva EU a mezinárodního práva veřejného. Tyto seznamy nezahrnují osoby, jež jsou členy, úředníky nebo jinými zaměstnanci orgánů EU, vlády členského státu EU nebo vlády přidruženého státu.

KAPITOLA 2

OZNÁMENÍ

ČLÁNEK 5

Předávání sdělení

1. Rozhodčí tribunál zasílá všechny žádosti, oznámení, písemná podání a jiné dokumenty oběma přidruženým stranám současně.
2. Jestliže některá přidružená strana zašle žádost, oznámení, písemné podání nebo jiný dokument rozhodčímu tribunálu, zašle současně jejich kopii druhé přidružené straně.
3. Jestliže některá přidružená strana zašle žádost, oznámení, písemné podání nebo jiný dokument v souvislosti se sporem druhé přidružené straně, zašle současně jejich kopii rozhodčímu tribunálu.
4. Sdělení podle odstavců 1 až 3 se zasílají e-mailem nebo ve vhodných případech jinými telekomunikačními prostředky, které umožňují prokázat zaslání dokumentu. Není-li prokázáno jinak, považuje se takové sdělení za doručené v den odeslání. Veškerá sdělení se zasílají Právní službě Evropské komise a misi dotčeného přidruženého státu při EU.

ČLÁNEK 6

Oznámení o zahájení rozhodčího řízení

1. Rozhodčí řízení se považuje za zahájené dnem, kdy žalovaná strana obdrží oznámení o jeho zahájení. Oznámení o zahájení rozhodčího řízení se rovněž zašle Stálému rozhodčímu soudu.
2. Oznámení o zahájení rozhodčího řízení musí obsahovat tyto prvky:
 - a) návrh na předložení sporu k rozhodčímu řízení;
 - b) jména a adresy přidružených stran;
 - c) jména a adresy jejich zástupců a poradců;
 - d) právní základ řízení: čl. 90 odst. 8, čl. 97 odst. 9 nebo čl. 98 odst. 6 rámcové dohody;
 - e) určení jednoho z následujících opatření:
 - i) kompenzační opatření podle čl. 90 odst. 7 rámcové dohody;
 - ii) ochranná opatření podle čl. 97 odst. 1 rámcové dohody;

- iii) mimořádná ochranná opatření podle čl. 97 odst. 5 rámcové dohody;
 - iv) vyrovnávací opatření podle čl. 97 odst. 8 rámcové dohody;
 - v) ochranná opatření podle čl. 98 odst. 1 rámcové dohody;
 - vi) vyrovnávací opatření podle čl. 98 odst. 5 rámcové dohody;
- f) určení pravidla, které je předmětem sporu nebo se k němu vztahuje;
- g) stručný popis sporu;
- h) jmenování člena rozhodčího tribunálu.

3. Spor o to, zda oznámení o zahájení rozhodčího řízení splňuje požadavky tohoto rámcového protokolu, nebrání ustavení rozhodčího tribunálu. Tento spor s konečnou platností rozhodne rozhodčí tribunál.

ČLÁNEK 7

Odpověď na oznámení o zahájení rozhodčího řízení

1. Do dvaceti dnů od obdržení oznámení o zahájení rozhodčího řízení zašle žalovaná strana žalující straně a Stálému rozhodčímu soudu svou odpověď, která musí obsahovat:

- a) jména a adresy přidružených stran;
- b) jména a adresy jejich zástupců a poradců;
- c) odpověď na prvky obsažené v oznámení o zahájení rozhodčího řízení podle čl. 6 odst. 2 písm. d) až g) tohoto rámcového protokolu;
- d) jmenování člena rozhodčího tribunálu.

2. Spor o to, zda žalovaná strana neodpověděla na oznámení o zahájení rozhodčího řízení nebo neodpověděla úplně a včas, nebrání ustavení rozhodčího tribunálu. Tento spor s konečnou platností rozhodne rozhodčí tribunál.

KAPITOLA 3

ROZHODČÍ TRIBUNÁL

ČLÁNEK 8

Ustavení rozhodčího tribunálu

1. Rozhodčí tribunál se skládá ze tří členů.
2. Rozhodčí tribunál se ustaví v souladu s odstavci 3 a 4 tohoto článku do třiceti dnů ode dne předložení oznámení o zahájení rozhodčího řízení v souladu s článkem 6 tohoto rámcového protokolu.
3. Každá přidružená strana jmenuje jednoho člena rozhodčího tribunálu z osob uvedených na seznamu sestaveném podle čl. 4 odst. 1 tohoto rámcového protokolu. Předsedu vyberou po vzájemné dohodě členové rozhodčího tribunálu ze seznamu osob společně navržených přidruženými stranami na funkci předsedy rozhodčího tribunálu.

Nemohou-li se členové rozhodčího tribunálu na výběru předsedy dohodnout ve lhůtě stanovené v odstavci 2 tohoto článku, může kterákoli přidružená strana požádat generálního tajemníka Stálého rozhodčího soudu, aby předsedu vybral losem z osob, které přidružené strany pro funkci předsedy rozhodčího tribunálu společně navrhly.

4. Výběr uvedený v odst. 3 druhém pododstavci provede generální tajemník Stálého rozhodčího soudu do pěti dnů od podání žádosti uvedené ve zmíněném pododstavci. Zástupci přidružených stran mají právo být u výběru přítomni.
5. Datem ustavení rozhodčího tribunálu je den, kdy byl vybrán předseda a přijal své jmenování.
6. Není-li seznam osob, které jsou ochotny a schopny pracovat jako členové rozhodčího tribunálu, uvedený v čl. 4 odst. 1 tohoto rámcového protokolu sestaven do uplynutí lhůty stanovené v odstavci 2 tohoto článku, jmenuje každá přidružená strana do pěti dnů jednu osobu, která bude členem rozhodčího tribunálu. Pokud byly osoby navrženy podle čl. 4 odst. 1 tohoto rámcového protokolu, provede se jmenování z tohoto seznamu osob. Předseda je poté jmenován postupem podle odstavce 3 tohoto článku. V případě, že přidružené strany v průběhu dalších pěti dnů společně nenavrhnou do funkce předsedy rozhodčího tribunálu alespoň jednu osobu, navrhne generální tajemník Stálého rozhodčího soudu do pěti dnů po konzultaci s přidruženými stranami do funkce předsedy rozhodčího tribunálu osobu, která splňuje požadavky stanovené v čl. 4 odst. 2 tohoto rámcového protokolu. Pokud přidružené strany nevysloví do pěti dnů proti tomuto návrhu námitku, je osoba navržená generálním tajemníkem Stálého rozhodčího soudu jmenována.
7. Nepodaří-li se rozhodčí tribunál ustavit do tří měsíců ode dne podání návrhu na předložení sporu k rozhodčímu řízení podle článku 6 tohoto rámcového protokolu, jmenuje generální tajemník Stálého rozhodčího soudu do 15 dnů od žádosti kterékoli přidružené strany a po konzultaci s přidruženými stranami osoby, které splňují požadavky čl. 4 odst. 2 tohoto rámcového protokolu, aby vytvořily rozhodčí tribunál.

ČLÁNEK 9

Nezávislost a imunita členů rozhodčího tribunálu

1. Členové rozhodčího tribunálu jsou nezávislí, vykonávají svou funkci samostatně a nepřijímají pokyny od žádné organizace ani vlády.
2. Členové rozhodčího tribunálu požívají ode dne jeho ustavení v souvislosti s úkony, které při výkonu svých funkcí v tomto rozhodčím tribunálu provádějí, imunitu před soudním řízením v EU a přidružených státech.

ČLÁNEK 10

Podání námítky proti členům rozhodčího tribunálu

1. Přidružená strana, která má v úmyslu podat námítku proti některému členovi rozhodčího tribunálu, oznámí svůj záměr do 15 dnů ode dne, kdy jí bylo oznámeno jmenování tohoto člena, nebo do 30 dnů ode dne, kdy se dozvěděla o okolnostech, které představují porušení požadavků stanovených v čl. 9 odst. 1 tohoto rámcového protokolu.
2. Oznámení o podání námítky se zašle druhé přidružené straně, dotčenému členu rozhodčího tribunálu, ostatním členům rozhodčího tribunálu a Stálému rozhodčímu soudu. Uvedou se v něm důvody této námítky.
3. Pokud přidružená strana podá námítku proti členovi rozhodčího tribunálu, může druhá přidružená strana námítku přijmout. Dotčený člen rozhodčího tribunálu může rovněž odstoupit. Toto přijetí nebo odstoupení neznamena uznání důvodů uvedených v námítce.

4. Pokud do 15 dnů ode dne oznámení námítky druhá přidružená strana námítku nepřijme nebo dotčený člen rozhodčího tribunálu neodstoupí, může namítající strana požádat generálního tajemníka Stálého rozhodčího soudu, aby o námítce rozhodl.

5. Při rozhodování o námítce uvede generální tajemník Stálého rozhodčího soudu důvody svého rozhodnutí, ledaže se přidružené strany dohodnou, že se důvody nemají uvést.

ČLÁNEK 11

Nahrazení členů rozhodčího tribunálu

1. Pokud je v průběhu rozhodčího řízení podle kapitoly 5 tohoto rámcového protokolu nutné nahradit některého člena rozhodčího tribunálu, je náhradník jmenován nebo vybrán v souladu s čl. 8 odst. 3 tohoto rámcového protokolu, a to i v případě, že přidružená strana nevyužila práva jmenovat člena rozhodčího tribunálu, který má být nahrazen, nebo se na jeho jmenování podílet.

2. Je-li člen rozhodčího tribunálu nahrazen, řízení se obnoví ve fázi, kdy nahrazený člen rozhodčího tribunálu přestal vykonávat své povinnosti, pokud rozhodčí tribunál nerozhodne jinak.

ČLÁNEK 12

Fungování rozhodčího tribunálu

1. Předseda rozhodčího tribunálu předsedá všem jeho zasedáním. Rozhodčí tribunál může předsedu zmocnit k činění správních a procesních rozhodnutí.
2. Nestanoví-li tento rámcový protokol jinak, může rozhodčí tribunál vést svá jednání a porady libovolnými komunikačními prostředky.
3. Jednání rozhodčího tribunálu se smějí účastnit pouze jeho členové. Rozhodčí tribunál však může povolit přítomnost asistentů.
4. Návrhy rozhodnutí vypracovávají výhradně členové rozhodčího tribunálu, kteří nesmí tímto úkolem pověřit jinou osobu.
5. Pokud vyvstane procesní otázka, která není upravena tímto rámcovým protokolem, může rozhodčí tribunál po konzultaci s přidruženými stranami rozhodnout o postupu, který se použije, pokud je v souladu s tímto rámcovým protokolem.
6. Domnívá-li se rozhodčí tribunál, že je nezbytné změnit některou ze lhůt pro řízení uvedených v tomto rámcovém protokolu nebo provést jakoukoli jinou procesní nebo správní úpravu, informuje po konzultaci s přidruženými stranami tyto strany písemně o důvodech změny nebo úpravy a uvede, jaká lhůta nebo úprava je nutná.

KAPITOLA 4

POČÍTÁNÍ LHŮT

ČLÁNEK 13

Počítání lhůt

1. Jakákoli lhůta stanovená v tomto rámcovém protokolu začíná běžet dnem následujícím po dni, kdy bylo sdělení doručeno. Pokud poslední den lhůty připadne na víkend nebo úřední svátek platný pro Evropskou komisi nebo dotčený přidružený stát, běží lhůta do následujícího pracovního dne. Úřední svátky, které spadají do této lhůty, se započítávají.
2. Pokud poslední den pro doručení písemnosti připadne na víkend nebo úřední svátek platný pro Evropskou komisi nebo dotčený přidružený stát, může být písemnost doručena následující pracovní den Evropské komise nebo dotčeného přidruženého státu, podle případu.

KAPITOLA 5

ROZHODČÍ ŘÍZENÍ

ČLÁNEK 14

Obecná ustanovení

Rozhodčí tribunál zajistí, aby se stranám sporu dostalo rovného zacházení a aby každá strana sporu měla ve vhodné fázi rozhodčího řízení přiměřenou příležitost přednést svou věc. Rozhodčí tribunál vede své řízení tak, aby nedocházelo ke zbytečným prodlevám a nákladům, a s cílem vyřešit spor mezi stranami sporu.

ČLÁNEK 15

Místo rozhodčího řízení

Místem rozhodčího řízení je Haag. Za výjimečných okolností se rozhodčí tribunál může sejít na jakémkoli jiném místě, které považuje za vhodné.

ČLÁNEK 16

Jazyky

1. Jazyky řízení před rozhodčím tribunálem jsou francouzština a angličtina.
2. Rozhodčí tribunál může nařídit, aby ke všem dokumentům připojeným k žalobnímu nároku nebo k žalobní odpovědi a ke všem dalším dokumentům předloženým v průběhu řízení v původním jazyce byl přiložen překlad do jednoho z jazyků řízení.
3. Každá z přidružených stran nese své vlastní náklady na překlad dokumentů předložených rozhodčímu tribunálu, jež nebyly původně vyhotoveny v angličtině nebo francouzštině, jakož i náklady na tlumočení pro své zástupce nebo poradce během slyšení.

ČLÁNEK 17

Žalobní nárok

1. Žalující strana předá svůj žalobní nárok písemně žalované straně, stálému rozhodčímu soudu a každému členovi rozhodčího tribunálu ve lhůtě stanovené rozhodčím tribunálem pro tento účel v souladu s článkem 20 tohoto rámcového protokolu. Žalující strana se může rozhodnout považovat své oznámení o zahájení rozhodčího řízení podle článku 6 tohoto rámcového protokolu za žalobní nárok, pokud toto oznámení splňuje požadavky stanovené v odstavcích 2 a 3 tohoto článku.

2. Žalobní nárok musí obsahovat tyto prvky:
- a) jména a adresy přidružených stran;
 - b) jména a adresy jejich zástupců a poradců;
 - c) právní základ řízení: čl. 90 odst. 8, čl. 97 odst. 9 nebo čl. 98 odst. 6 rámcové dohody;
 - d) určení jednoho z následujících opatření:
 - i) kompenzační opatření podle čl. 90 odst. 7 rámcové dohody;
 - ii) ochranná opatření podle čl. 97 odst. 1 rámcové dohody;
 - iii) mimořádná ochranná opatření podle čl. 97 odst. 5 rámcové dohody;
 - iv) vyrovnávací opatření podle čl. 97 odst. 8 rámcové dohody;
 - v) ochranná opatření podle čl. 98 odst. 1 rámcové dohody;
 - vi) vyrovnávací opatření podle čl. 98 odst. 5 rámcové dohody;
 - e) vylíčení skutečností, které podporují žalobní nárok;

f) nástin sporu a

g) uplatňované právní důvody nebo argumenty.

3. K žalobnímu nároku jsou pokud možno přiloženy všechny dokumenty a důkazy, jichž se žalující strana dovolává, nebo se v něm na tyto dokumenty a důkazy odkáže.

ČLÁNEK 18

Žalobní odpověď

1. Žalovaná strana předá svou žalobní odpověď písemně žalující straně, Stálému rozhodčímu soudu a každému členu rozhodčího tribunálu ve lhůtě stanovené rozhodčím tribunálem pro tento účel v souladu s článkem 20 tohoto rámcového protokolu. Žalovaná strana se může rozhodnout považovat svou odpověď na oznámení o zahájení rozhodčího řízení podle článku 7 tohoto rámcového protokolu za žalobní odpověď, pokud tato odpověď splňuje požadavky stanovené v odstavci 2 tohoto článku.

2. Žalobní odpověď reaguje na prvky uvedené v žalobním nároku v souladu s čl. 17 odst. 2 písm. c) až f) tohoto rámcového protokolu. K žalobní odpovědi jsou pokud možno přiloženy všechny dokumenty a důkazy, jichž se žalovaná strana dovolává, nebo se v ní na tyto dokumenty a důkazy odkáže.

ČLÁNEK 19

Jiná písemná podání

Rozhodčí tribunál může rozhodnout, jaká písemná podání vedle žalobního nároku a žalobní odpovědi mu přidružené strany musí nebo mohou předložit. Rozhodčí tribunál lhůtu pro předání těchto písemných podání stanoví podle článku 20 tohoto rámcového protokolu.

ČLÁNEK 20

Lhůty

Lhůty stanovené rozhodčím tribunálem pro předložení žalobního nároku, žalobní odpovědi a jakýchkoli dalších písemných podání nepřesáhnou 90 dnů. Rozhodčí tribunál však může tyto lhůty prodloužit, pokud to považuje za odůvodněné.

ČLÁNEK 21

Předběžná opatření

Rozhodčí tribunál nepřijímá ani nepřiznává předběžná opatření.

ČLÁNEK 22

Důkazy

1. Každá přidružená strana předloží důkazy o skutečnostech, na nichž zakládá svůj nárok nebo odpověď na něj.
2. Rozhodčí tribunál může kdykoli během řízení požádat přidružené strany, aby ve stanovené lhůtě předložily doplňující důkazy.
3. Rozhodčí tribunál rozhoduje o přípustnosti, relevanci a síle předložených důkazů.

ČLÁNEK 23

Slyšení

1. Na základě orientačního harmonogramu stanoveného v souladu s čl. 28 odst. 1 tohoto rámcového protokolu a po konzultaci s přidruženými stranami a ostatními členy rozhodčího tribunálu oznámí předseda přidruženým stranám datum, čas a místo konání slyšení. Tyto informace se zveřejní, ledaže je slyšení neveřejné.
2. Rozhodčí tribunál může po dohodě s přidruženými stranami rozhodnout, že se slyšení neuskuteční.

3. Pokud se strany sporu nedohodnou jinak, koná se slyšení v prostorách Stálého rozhodčího soudu v Haagu v souladu s článkem 15 tohoto rámcového protokolu.
4. Pokud s tím strany sporu souhlasí, může rozhodčí tribunál svolat dodatečná slyšení.
5. Všichni členové rozhodčího tribunálu musí být přítomni po celou dobu slyšení.
6. Nedohodnou-li se strany sporu jinak, mohou se slyšení bez ohledu na to, zda je veřejné, zúčastnit tyto osoby:
 - a) zástupci stran sporu;
 - b) poradci;
 - c) asistenti;
 - d) tlumočníci, překladatelé a soudní zapisovatelé rozhodčího tribunálu a
 - e) znalci určení rozhodčím tribunálem.
7. Nejpozději pět dnů přede dnem slyšení předá každá strana sporu rozhodčímu tribunálu a druhé straně sporu jmenný seznam osob, které přednesou při slyšení argumenty nebo prezentace jejím jménem, a jména svých dalších zástupců a poradců, kteří se slyšení zúčastní.

8. Slyšení probíhá v následujícím pořádku, přičemž se zajistí, aby žalující i žalovaná strana dostaly při argumentaci i odpovědích stejné množství času:

a) argumentace:

i) argumentace žalující strany;

ii) argumentace žalované strany;

b) odpověď:

i) replika žalující strany;

ii) duplika žalované strany.

9. Rozhodčí tribunál může kdykoli během slyšení klást otázky kterékoli straně sporu.

10. Rozhodčí tribunál zajistí vypracování přepisu slyšení a jeho doručení stranám sporu co nejdříve po slyšení. Strany sporu se mohou k přepisu vyjádřit do deseti dnů ode dne slyšení. Rozhodčí tribunál může tyto připomínky zohlednit.

11. Každá strana sporu může rozhodčímu tribunálu předložit dodatečné písemné podání ohledně jakékoli záležitosti, která vyvstala během slyšení, do deseti dnů ode dne slyšení.

ČLÁNEK 24

Neplnění

1. Pokud žalující strana ve lhůtě stanovené rozhodčím tribunálem v souladu s článkem 20 tohoto rámcového protokolu nepředloží žalobní nárok, aniž by jí v tom bránila legitimní překážka, rozhodčí tribunál nařídí ukončení rozhodčího řízení, ledaže existují nevyřešené otázky, o nichž může být nezbytné rozhodnout, nebo pokud to rozhodčí tribunál považuje za vhodné
2. Pokud žalovaná strana ve lhůtě stanovené rozhodčím tribunálem v souladu s článkem 20 tohoto rámcového protokolu nepředloží odpověď na oznámení o zahájení rozhodčího řízení nebo svou žalobní odpověď, aniž by jí v tom bránila legitimní překážka, rozhodčí tribunál nařídí pokračování v rozhodčím řízení, aniž by to znamenalo, že rozhodčí tribunál může vykládat toto nepředložení jako uznání tvrzení žalující strany žalovanou stranou. Tento odstavec se použije rovněž v případě, že žalující strana nepředložila odpověď na protinárok.
3. Pokud se některá strana sporu, která byla řádně vyrozuměna podle tohoto rámcového protokolu, nedostaví ke slyšení, aniž by uvedla legitimní překážku, která jí v tom zabránila, může rozhodčí tribunál v rozhodčím řízení pokračovat.
4. Pokud některá strana sporu, která byla řádně vyzvána k předložení doplňujících důkazů, tak neučiní ve stanovené lhůtě, aniž by uvedla legitimní překážky, která jí v tom zabránila, rozhodčí tribunál rozhodne na základě důkazů, které má k dispozici.

ČLÁNEK 25

Důvěrnost informací

1. S veškerými informacemi předloženými některou stranou sporu rozhodčímu tribunálu, jež tato strana sporu označila za důvěrné, nakládají druhá strana sporu a rozhodčí tribunál jako s důvěrnými.

Předloží-li strana sporu rozhodčímu tribunálu písemné podání, které obsahuje důvěrné informace, poskytne do patnácti dnů rovněž podání, které neobsahuje důvěrné informace, jež se zveřejní.

2. Žádné ustanovení tohoto rámcového protokolu nebrání kterékoli straně sporu ve zveřejnění svých vlastních písemných podání, odpovědí na dotazy předložené rozhodčím tribunálem či přepisu ústní argumentace za podmínky, že při odkazování na informace podané druhou stranou sporu nezveřejní informace, které druhá strana sporu označila za důvěrné.

3. Slyšení před rozhodčím tribunálem je veřejné s výjimkou případů, kdy podání nebo argumenty některé strany sporu obsahují důvěrné informace nebo kdy se strany sporu jinak dohodnou, že slyšení bude neveřejné. V takovém případě musí strany sporu zachovat důvěrnost slyšení.

ČLÁNEK 26

Jednostranné kontakty

Po celou dobu rozhodčího řízení se členové rozhodčího tribunálu nesmějí sejt ani jinak ústně či písemně komunikovat s některou stranou sporu v nepřítomnosti druhé strany sporu.

ČLÁNEK 27

Ukončení řízení

Poté, co byla stranám sporu poskytnuta přiměřená příležitost předložit své argumenty, může rozhodčí tribunál rozhodčí řízení ukončit.

KAPITOLA 6

HARMONOGRAM ŘÍZENÍ PŘED ROZHODČÍM TRIBUNÁLEM

ČLÁNEK 28

Harmonogram řízení před rozhodčím tribunálem

1. Rozhodčí tribunál po konzultaci se stranami sporu stanoví do deseti dnů od svého ustavení orientační harmonogram řízení. Po konzultaci se stranami sporu může kdykoli prodloužit nebo zkrátit jakoukoli lhůtu stanovenou v tomto rámcovém protokolu nebo lhůtu, na které se strany sporu dohodly.
2. Rozhodčí tribunál oznámí svůj nález stranám sporu a smíšenému výboru do dvanácti měsíců ode dne svého ustavení. Pokud rozhodčí tribunál usoudí, že tuto lhůtu nelze dodržet, oznámí to jeho předseda písemně stranám sporu s uvedením důvodů prodlení a dne, k němuž rozhodčí tribunál hodlá svou práci dokončit.
3. Do deseti dnů od ustavení rozhodčího tribunálu může kterákoli strana sporu předložit odůvodněnou žádost, aby byla věc považována za naléhavou. V takovém případě vydá rozhodčí tribunál nález o naléhavosti do patnácti dnů od obdržení této žádosti. Pokud rozhodčí tribunál rozhodne, že věc je naléhavá, vyvine veškeré úsilí k tomu, aby své svůj nález ve věci samé oznámil stranám sporu do šesti měsíců ode dne svého ustavení.

KAPITOLA 7

ROZHODČÍ NÁLEZ

ČLÁNEK 29

Rozhodčí nálezy rozhodčího tribunálu

1. Rozhodčí tribunál se snaží svých rozhodčích nálezů dosáhnout cestou vzájemné shody. Pokud se navzdory jeho úsilí nepodaří dosáhnout rozhodčího nálezu cestou vzájemné shody, rozhodne se o něm většinou hlasů.
2. Nesouhlasná stanoviska členů rozhodčího tribunálu se v žádném případě nezveřejňují.
3. Veškeré rozhodčí nálezy jsou pro strany sporu závazné. Rozhodčí nález musí obsahovat zjištěný skutkový stav, použitelnost příslušných ustanovení této dohody a odůvodnění veškerých zjištění a závěrů.

ČLÁNEK 30

Podoba a účinek rozhodčího nálezu

1. Rozhodčí tribunál může vydávat samostatné rozhodčí nálezy o různých otázkách a v různých okamžicích.

2. Všechny rozhodčí nálezy musí být písemné a odůvodněné.
3. Všechny rozhodčí nálezy jsou konečné a pro strany sporu závazné.
4. Rozhodčí nález musí být podepsán členy rozhodčího tribunálu a uvádět datum svého vydání a místo rozhodčího řízení. Kopii rozhodčího nálezu podepsanou členy rozhodčího tribunálu předá Stálý rozhodčí soud stranám sporu.
5. Strany sporu zveřejní rozhodčí nález v plném rozsahu s výhradou ochrany důvěrných informací podle článku 25 tohoto rámcového protokolu.
6. Strany sporu vykonají rozhodčí nález neprodleně.

ČLÁNEK 31

Vzájemně dohodnuté řešení nebo jiné důvody pro ukončení řízení

1. Strany sporu se mohou kdykoli dohodnout na řešení svého sporu. V takovém případě strany sporu společně oznámí rozhodčímu tribunálu každé takové řešení. Pokud vzájemně dohodnuté řešení vyžaduje schválení některou stranou sporu, uvede se v oznámení tento požadavek a rozhodčí řízení se až do ukončení tohoto postupu pozastaví. Rozhodčí řízení se ukončí, pokud se žádné schválení některou stranou sporu nevyžaduje, nebo po oznámení ukončení všech domácích postupů.

2. Pokud se před vydáním rozhodčího nálezu stane pokračování rozhodčího řízení nemožným nebo zbytečným z důvodu neuvedeného v odstavci 1 tohoto článku, vyrozumí rozhodčí tribunál strany sporu o svém záměru vydat usnesení o ukončení rozhodčího řízení. Rozhodčí tribunál může vydat toto usnesení, ledaže existují nevyřešené otázky, o nichž může být nezbytné rozhodnout, nebo pokud to rozhodčí tribunál považuje za vhodné.

3. Rozhodčí tribunál předá stranám sporu usnesení o ukončení rozhodčího řízení nebo vzájemně dohodnuté řešení podepsané členy rozhodčího tribunálu. Na vzájemně dohodnutá řešení se použije čl. 30 odst. 2 až 6 tohoto rámcového protokolu.

ČLÁNEK 32

Oprava rozhodčího nálezu

1. Do 30 dnů od obdržení rozhodčího nálezu může kterákoli strana sporu požádat rozhodčí tribunál, aby v rozhodčím nálezu opravil chyby ve výpočtu, věcné nebo písařské chyby nebo chyby či opomenutí podobné povahy; tuto žádost oznámí druhé straně sporu a Stálému rozhodčímu soudu. Pokud rozhodčí tribunál považuje tuto žádost za důvodnou, provede opravu do 45 dnů od obdržení žádosti. Tato žádost nemá odkladný účinek.

2. Rozhodčí tribunál může z vlastního podnětu provést opravy do 30 dnů od oznámení svého nálezu.

3. Opravy podle tohoto článku se provádějí písemně a tvoří nedílnou součást rozhodčího nálezu. Na tyto opravy se vztahuje čl. 30 odst. 2 až 6 tohoto rámcového protokolu.

KAPITOLA 8

FINANČNÍ ZÁLEŽITOSTI

ČLÁNEK 33

Odměny a náhrady výdajů, které mají být vyplaceny členům rozhodčího tribunálu a jejich asistentům

Strany se s rozhodčím tribunálem do sedmi dnů od jeho ustavení dohodnou jakýmkoli komunikačním prostředkem na:

- a) odměně a náhradě výdajů vyplácené členům rozhodčího tribunálu, jež musí být přiměřené a srovnatelné s normami rozhodčích tribunálů zřízených v rámci Světové obchodní organizace;
- b) odměně vyplácené asistentům, přičemž celková výše odměny vyplácené asistentům musí být u každého člena rozhodčího tribunálu přiměřená a v žádném případě nesmí překročit jednu třetinu odměny tohoto člena.

ČLÁNEK 34

Náklady

1. Každá strana sporu nese své vlastní náklady a polovinu nákladů rozhodčího tribunálu.

2. Rozhodčí tribunál stanoví své náklady v rozhodčím nálezů v dané věci. Tyto náklady zahrnují pouze:

- a) odměny členů rozhodčího tribunálu stanovené zvlášť pro každého členu a stanovené samotným rozhodčím tribunálem v souladu s čl. 33 písm. a) tohoto rámcového protokolu;
- b) cestovní výdaje a další výdaje členů rozhodčího tribunálu;
- c) odměny a výdaje Stálého rozhodčího soudu.

3. Náklady uvedené v odstavci 2 musí být přiměřené a brát ohled na hodnotu sporu, složitosti sporu, času, který členové rozhodčího tribunálu a znalci jím jmenovaní strávili jeho projednáváním, a ke všem dalším relevantním okolnostem konkrétního případu.

ČLÁNEK 35

Složení zálohy na náklady

1. Na začátku rozhodčího řízení může stálý rozhodčí soud požádat strany sporu, aby předem složily zálohu rovnající se odhadu celkové výše nákladů podle čl. 34 odst. 2 tohoto rámcového protokolu.

2. V průběhu rozhodčího řízení může stálý rozhodčí soud požádat strany sporu o složení dalších částek.

3. Všechny částky složené stranami sporu podle tohoto článku se převedou Stálému rozhodčímu soudu, který je vyplátí na úhradu skutečně vzniklých nákladů, zejména na odměny členů rozhodčího tribunálu a Stálého rozhodčího soudu.

KODEX CHOVÁNÍ ČLENŮ ROZHODČÍHO TRIBUNÁLU

ČLÁNEK 1

Odpovědnost v rámci procesu

1. Pro účely zachování nedotknutelnosti a nestrannosti rozhodčího řízení je každý kandidát na členství v rozhodčím tribunálu povinen:
 - a) vyvarovat se nevhodného chování i vyvolávání dojmu takového chování;
 - b) být nezávislý a nestranný;
 - c) vyvarovat se přímého i nepřímého střetu zájmů a
 - d) dodržovat přísné normy chování tak, aby byla zachována nedotknutelnost a nestrannost postupu řešení sporů.
2. Bývalí kandidáti nebo členové rozhodčího tribunálu musí dodržovat povinnosti stanovené v člancích 5 a 6 tohoto dodatku.

ČLÁNEK 2

Oznamovací povinnosti členů rozhodčího tribunálu

1. Než je potvrzen jejich výběr do funkce člena rozhodčího tribunálu, oznámí kandidáti písemně přidruženým stranám jakýkoli zájem, vztah nebo záležitost, o nichž vědí, že by mohly ovlivnit jejich nezávislost nebo nestrannost nebo by mohly důvodně vyvolat dojem nevhodného jednání nebo podjatosti během řízení před rozhodčím tribunálem.
2. Kandidáti a členové rozhodčího tribunálu informují o záležitostech týkajících se skutečného nebo možného porušení tohoto kodexu chování pouze smíšený výbor, v němž přidružené strany tyto záležitosti posoudí.
3. Členové rozhodčího tribunálu ve kterékoli fázi řízení před rozhodčím tribunálem oznámí písemně stranám sporu veškeré zájmy, vztahy nebo záležitosti povahy uvedené v odstavci 1, o nichž vědí nebo se dozvědí.

ČLÁNEK 3

Náležitá péče členů rozhodčího tribunálu

1. Po svém výběru vykonávají členové rozhodčího tribunálu své povinnosti v průběhu celého řízení před rozhodčím tribunálem řádně a včas, spravedlivě a poctivě.

2. Členové rozhodčího tribunálu jsou zejména povinni:
 - a) zabývat se pouze otázkami, které byly vzneseny v rámci řízení před rozhodčím tribunálem a jsou nezbytné pro přijetí rozhodčího nálezu, a tímto úkolem nesmějí pověřit žádnou jinou osobu;
 - b) učinit veškerá vhodná opatření, aby zajistili, že jejich asistenti znají a dodržují články 1, 2 a 6 tohoto dodatku.

ČLÁNEK 4

Nezávislost a nestrannost členů rozhodčího tribunálu

Členové rozhodčího tribunálu:

- a) musí být nezávislí a nestranní, musí se vyvarovat vyvolávání dojmu nevhodného jednání nebo podjatosti a nesmějí být ovlivňováni vlastními zájmy, vnějším tlakem, politickými zřeteli, voláním veřejnosti, loajalitou vůči EU nebo přidruženým státům ani obavami z kritiky;
- b) nesmějí přijmout přímo ani nepřímo žádné závazky ani výhody, které by jakkoli narušily řádný výkon jejich povinností nebo by vyvolávaly dojem narušení řádného výkonu jejich povinností;
- c) nesmějí využít svého postavení člena rozhodčího tribunálu k prosazování jakýchkoli osobních nebo soukromých zájmů a musí se vyhýbat jednání, které by mohlo vyvolat dojem, že jiní lidé jsou ve zvláštním postavení, ve kterém je mohou ovlivnit;

- d) nesmějí připustit, aby jejich jednání či úsudek ovlivňovaly finanční, obchodní, profesionální, rodinné nebo společenské vztahy nebo povinnosti;
- e) musí se vyvarovat toho, aby vstupovali do jakýchkoli vztahů nebo aby jim vznikl jakýkoli finanční zájem, u něhož je pravděpodobné, že by ovlivňoval jejich nestrannost, nebo který by mohl důvodně vyvolat dojem nevhodného jednání nebo podjatosti;
- f) nesmějí hovořit o žádných aspektech předmětné záležitosti ani o vedení řízení před rozhodčím tribunálem s jednou či oběma stranami sporu v nepřítomnosti ostatních členů rozhodčího tribunálu.

ČLÁNEK 5

Povinnosti bývalých členů rozhodčího tribunálu

Všichni bývalí členové rozhodčího tribunálu se musí vyvarovat jednání, jež by mohlo vyvolat dojem, že byli při plnění svých povinností podjatí nebo že jim jakýkoli rozhodčí nález rozhodčího tribunálu přinesl prospěch.

ČLÁNEK 6

Důvěrnost informací

1. Člen ani bývalý člen rozhodčího tribunálu nesmějí nikdy:
 - a) vyzradit ani využít neveřejné informace týkající se řízení před rozhodčím tribunálem nebo zjištěné v průběhu tohoto řízení s výjimkou případů, kdy je to pro účely daného řízení, a v žádném případě nesmějí tyto informace vyzradit ani využít k získání osobních výhod nebo výhod pro jiné osoby ani k nepříznivému ovlivnění zájmů jiných osob;
 - b) vyzradit informace o jednáních rozhodčího tribunálu ani o názorech kteréhokoli člena rozhodčího tribunálu.
2. Člen rozhodčího tribunálu nesmí vyzradit rozhodčí nález rozhodčího tribunálu ani jeho části před jeho zveřejněním v souladu s tímto rámcovým protokolem.

RÁMCOVÝ PROTOKOL Č. 7
O STATUTU PARLAMENTNÍHO VÝBORU PRO PŘIDRUŽENÍ

ČLÁNEK 1

Parlamentní výbor pro přidružení zřízený článkem 78 rámcové dohody je ustaven a vykonává své funkce v souladu s touto dohodou a tímto statutem.

ČLÁNEK 2

Parlamentní výbor pro přidružení se skládá z dvanácti členů. Evropský parlament jmenuje čtyři členy a každý z parlamentů přidružených států jmenuje čtyři členy.

ČLÁNEK 3

Parlamentní výbor pro přidružení volí ze svých členů předsedu a místopředsedu. Funkční období předsedy parlamentního výboru pro přidružení trvá jeden rok a vykonává je střídavě člen jmenovaný Evropským parlamentem a člen jmenovaný parlamentem některého přidruženého státu.

ČLÁNEK 4

Plenární zasedání parlamentního výboru pro přidružení se koná nejméně jednou za rok, střídavě v EU a v některém přidruženém státě. Na každém zasedání parlamentní výbor pro přidružení rozhodne, kde se bude konat příští plenární zasedání. Mimořádná zasedání se mohou konat, pokud o tom rozhodne parlamentní výbor pro přidružení v souladu se svým jednacím řádem.

ČLÁNEK 5

Parlamentní výbor pro přidružení přijme svůj jednací řád dvoutřetinovou většinou svých členů.

ČLÁNEK 6

Náklady účasti člena v parlamentním výboru pro přidružení nese parlament, který tohoto člena jmenoval.